

Eiropas
Komisija

[2015. GADA RUDENS ▶ NR. 54]

panorama

inforegio

▶ Enerģētikas savienības attīstība

Ar kohēzijas
politikas atbalstu

- ▶ Ieguldījumu mobilizēšana
Eiropas ekonomikas
atbalstam
- ▶ Pārdomātā specializācijā
balstīta reģionu pārveide
- ▶ Spēju un efektīvas
valsts pārvaldes
veidošana

Reģionālās
politikas un
pilsētpolitikas

Vāks: testēšanas iekārtas enerģijas ražošanai, izmantojot viļņu enerģiju ("Wave Hub", Apvienotā Karaliste).

▶ **REDAKTORA SLEJA** 3
Corina Crețu, Eiropas reģionālās politikas komisāre

ĪPAŠĀ SADAĻA

▶ **ENERĢĒTIKĀS SAVIENĪBAS ĪSTENOŠANA** 4-7

▶ **ES FONDU MOBILIZĒŠANA, LAI PALĪDZĒTU GRIEKIJAI VEIDOT ILGTSPĒJĪGU NĀKOTNI** 8-9

INTERVIJAS

▶ **GRIEKIJA – TESĀLIJA RAUGĀS NĀKOTNĒ** 10-11
Dr. Kostās Agorastos, Tesālijas reģiona gubernators

▶ **REĢIONI KĀ TURPMĀKĀS IZAUGSMES CELMLAUŽI** 12-13
Markku Markkula, Reģionu komitejas priekšsēdētājs

▶ **SLOVĀKIJA GATAVA UZŅEMTIES VADĪBU** 14-15
Ļubomir Važny, Slovērijas premjerministra vietnieks ieguldījumu jautājumos

▶ **IGAUNIJA: UZMANĪBAS CENTRĀ – KONKURĒTSPĒJA UN IZAUGSME** 16-17
Sven Sester, finanšu ministrs

▶ **EFEKTĪVAS VALSTS PĀRVALDES VEICINĀŠANA** 18-19

▶ **INFORMĒŠANA PAR ES FONDIEM VIETĒJĀ LĪMENĪ** 20-21

▶ **IEDZĪVOTĀJU INFORMĒTĪBA UN VIEDOKLIS PAR ES REĢIONĀLO POLITIKU** 22-23
Eiobarometra jaunākā pētījuma rezultāti

▶ **PĀRDOMĀTĀ SPECIALIZĀCIJĀ BALSTĪTA REĢIONU EKONOMIKAS PĀRVEIDE** 24-29

▶ **REGIOSTARS 2015** 30-31

▶ **VIENKĀRŠIEM VĀRDIEM** 32-35
leinteresēto personu viedoklis par kohēzijas politiku 2014.–2020. gadam

▶ **JAUNUMI ĪSUMĀ** 36-37

▶ **JAUNAS NORĀDES PAR IZMAKSU UN IEGUVUMU ANALĪZI PROJEKTU NOVĒRTĒJUMOS** 38-39

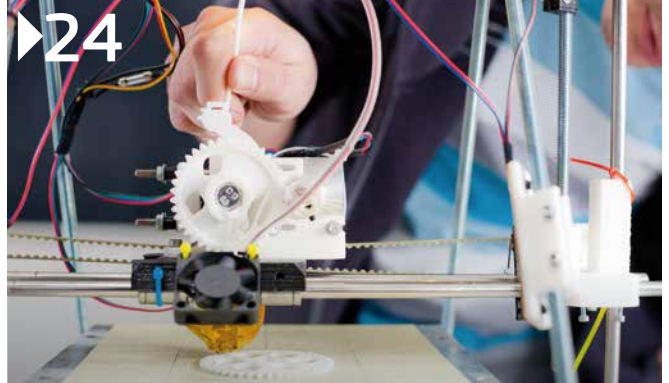
▶ **CEĻĀ UZ STRATĒGIJAS "EIROPA 2020" ĪSTENOŠANU PANĀKTĀ PROGRESA NOVĒRTĒJUMS** 40-41

▶ **PROJEKTI** 42-43
Dānijā un Grieķijā īstenotu projektu piemēri

▶ **PROGRAMMA** 44

▶ 19

▶ 24

▶ 42

Fotoattēli (lpp.):

Vāks: attēlu nodrošināja Wave Hub Ltd.
3., 8., 19., 28.–29., 31., 37., 38. lpp.: © Eiropas Komisija
4.–7. lpp.: Apvienotā Karaliste: attēlu nodrošināja Velsas Arhitektūras skola – Kārdifas Universitāte; Igaunija: © Kaarel Langemets; Francija: Laurent Ghekierre © Union sociale pour l'habitat
9. lpp.: © Discoveroom
10.–11. lpp.: © Tesālijas reģions
12. lpp.: © Reģionu komiteja
13., 26. lpp.: © Shutterstock
14.–15. lpp.: Slovērijas Republikas valdības birojs
16. lpp.: © Finanšu ministrija, Igaunija
17. lpp.: © Seaplane Harbour/A.–Maasik
21. lpp.: © Maciej Śmiarowski/KPRM
32.–35. lpp.: Īrija © MEFSS; Lietuva © Finanšu ministrija, Lietuva; Portugāle © azores.gov.pt
36. lpp.: © INSULEUR/Clément Bonnay
42.–43. lpp.: Grieķija © Incredibule; Dānija © Little Smart Things

Šis žurnāls ir iespiests uz pārstrādāta papīra angļu, franču, vācu, bulgāru, grieķu, spāņu, itāļu, poļu un rumāņu valodā. Tas ir pieejams 22 valodā tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/information/publications/panorama-magazine/

Šī izdevuma saturs pabeigts 2015. gada augustā.

JURIDISKS PAZIŅOJUMS

Ne Eiropas Komisija, ne arī kāda cita persona, kas rīkojas tās vārdā, nevar būt atbildīga par to, kā šajā publikācijā ietvertā informācija var tikt izmantota, kā arī par kļūdām, kas var rasties, neraugoties uz rūpīgu sagatavošanu un pārbaudi.

Šajā publikācijā paustais viedoklis nav uzskatāms par Eiropas Komisijas viedokli.

ISSN 1725-8235

© Eiropas Savienība, 2015. gads

Pārpublicēšana ir atļauta, norādot avotu.

Lai izmantotu un/vai pārpublicētu materiālu, par kuru norādīts, ka autortiesības pieder trešajai pusei, jāsaņem atļauja no autortiesību subjekta(-iem).

▶ REDAKTORA SLEJA

Corina Crețu
*Eiropas reģionālās
 politikas komisāre*

Pēc neseno panāktās vienošanās par jaunu atbalsta programmu Grieķijai Komisija paziņoja par vairāk nekā EUR 35 miljardu piešķiršanu no ES budžeta, lai līdz 2020. gadam atbalstītu nodarbinātību un ekonomikas izaugsmi Grieķijā.

Lielu ieguldījumu Grieķijas ekonomikas atveseļošanā sniegs Eiropas strukturālie un investīciju fondi. Izmantojot pērnā gada decembrī pieņemtās darbības programmas, Grieķija 2014.–2020. gada periodā varēs saņemt vairāk nekā EUR 20 miljardus, lai atbalstītu ieguldījumus pētniecībā un inovācijās, IKT, MVU konkurētspējā, energoefektivitātē, pilsētu ilgtspējīgā attīstībā, izglītībā un sociālajā iekļaušanā. Grieķijas iestādēm tagad ir iespēja sākt pārvērst šos mērķus īstenībā.

Enerģētikas savienība

Mēs esam aktīvi piedalījušies Enerģētikas savienības paketes izstrādē. Komisija šo paketi pieņēma 2015. gada februārī, un tajā ir ietverta stratēģija spēcīgas Enerģētikas savienības izveidei, nodrošinot tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku. Tā kā enerģētikas stratēģiju raksturo izteikta reģionālā dimensija, ES kohēzijas politikai būs būtiska loma Enerģētikas savienības praktiskā īstenošanā. Tas izpaudīsies kā būtiski palielināts finansējums mazoglekļa ekonomikas attīstībai, tostarp ieguldot ilgtspējīgā enerģētikā – energoefektivitātē, atjaunojamos energoresursos un viedajos sadales tīklos – un ilgtspējīgā multimodālā pilsētmobilitātē. Dalībvalstis savos partnerattiecību nolīgumos jau ir paredzējušas šim mērķim piešķirt aptuveni EUR 38 miljardus.

Open Days

Šā gada OPEN DAYS pasākums ir veltīts tematam “Eiropas reģioni un pilsētas – partneri investīcijām un izaugsmei”. Reģioniem un pilsētām veltītajā nedēļā 2015. gadā uzmanības centrā būs MVU un darbavietu radīšana, vienotais digitālais tirgus, enerģētika, kā arī pilsētu un lauku teritoriju attīstība.

No 2014. līdz 2020. gadam aptuveni EUR 351,8 miljardi no kohēzijas politikas finansējuma ir pieejami ieguldīšanai Eiropas reģionos, pilsētās un reālā ekonomikā, tādējādi kohēzijas politikas finansējums ir galvenais ES ieguldījumu instruments. OPEN DAYS 2015 būs teicami piemērots tam, lai valsts un reģionālā līmeņa vadošās iestādes, atbalsta saņēmēji un ES iestādes gan paustu un uzklaut viedokļus, gan izstrādātu piemērotas un pragmatiskas pieejas finansējuma izmantošanai.

OPEN DAYS ietvaros notiks “RegioStars 2015” apbalvošanas ceremonija, kurā arī šogad tiks sumināti daži no inovatīvākajiem un iedvesmojošākajiem projektiem, kas ir saņēmuši ES kohēzijas politikas finansējumu. Apbalvošanas ceremonija ir iespēja izcelt šo projektu ietvaros īstenotās interesantās un oriģinālās iniciatīvas pārdomātas, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes, kā arī pilsētu pārveides jomā. Sacensībai par šo prestižo balvu no 143 iesniegtajiem pieteikumiem ir atlasīti 17 projekti.

▶ ENERĢĒTIKAS SAVIENĪBAS ĪSTENOŠANA

Eiropas Komisija 2015. gada februārī pieņēma Enerģētikas savienības paketi. Tajā ir ietverta stratēģija spēcīgas Enerģētikas savienības izveidei un tālredzīgas klimata pārmaiņu politikas īstenošanai. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD aktīvi piedalījās Enerģētikas savienības paketes izstrādē, un, ņemot vērā tā ieguldījumu programmas, ĢD būs būtiska nozīme mazoglekļa ekonomikas praktiskā īstenošanā Eiropā.

Jaunā Enerģētikas savienības stratēģija aptver piecas cieši saistītas un savstarpēji papildinošas politikas dimensijas:

- ▶ energoapgādes drošību;
- ▶ pilnībā integrētu iekšējo enerģijas tirgu;
- ▶ energoefektivitāti;
- ▶ ekonomikas dekarbonizāciju;
- ▶ pētniecību, inovāciju un konkurētspēju.

Kohēzijas politikai šajās jomās ir svarīga nozīme piemērotu ieguldījumu piesaistē, un tā var nodrošināt būtisku atbalstu uz vietas. Tās svarīgākais devums būs finansējuma palielināšana mazoglekļa ekonomikai, plašāks finanšu instrumentu lietojums, lielāks tehniskais atbalsts un spēju veidošana, lai palīdzētu dalībvalstīm un reģioniem izstrādāt un īstenot piemērotus projektus. Šie ieguldījumi sniegs būtisku labumu visās Enerģētikas savienības stratēģijas dimensijās.

Svarīgā saikne

Kohēzijas politika ir izšķirošs faktors Enerģētikas savienības stratēģijā, jo tā nodrošina tiešu saikni starp politikas veidotājiem reģionos un pilsētās. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD ir daudzu gadu pieredze, strādājot pārrobežu, reģionālajā un vietējā līmenī, un šai pieredzei ir svarīga nozīme stratēģijas praktiskā īstenošanā uz vietas.

Ieguldījumiem mazoglekļa risinājumos 2014.–2020. gada plānošanas periodam (atbilstīgi 4. tematiskajam mērķim) ar dalībvalstu darbības programmu starpniecību ir atvēlēti aptuveni EUR 39 miljardi, proti, divreiz vairāk nekā iepriekšējā periodā. Mazoglekļa ekonomika ietver gan ieguldījumus ilgtspējīgā enerģētikā – energoefektivitātē, atjaunojamos energoresursos un viedajos sadales tīklos –, gan ilgtspējīgā multimodālā pilsētmobilitātē, tostarp saistītajā pētniecībā un inovācijās.

Finansējums ir paredzēts arī transporta dekarbonizācijai un kravu novirzīšanai uz citiem transporta veidiem, kā arī viedai enerģētikas infrastruktūrai (atbilstīgi 7. tematiskajam mērķim).

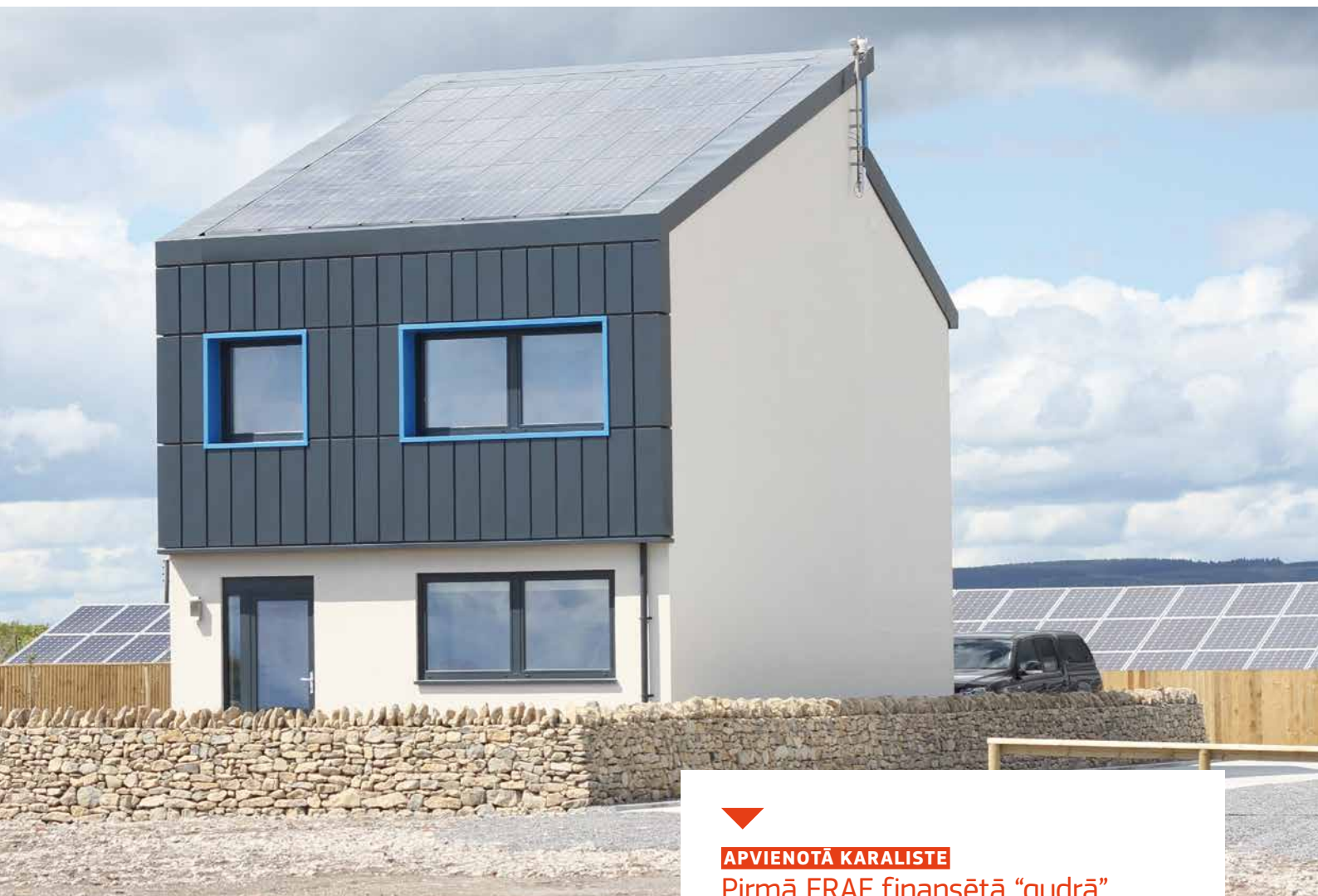
Ieguldījumu prioritātes

Ieguldījumi ilgtspējīgā enerģētikā ir īpaši vērsti uz energoefektivitāti, jo īpaši mājokļos un sabiedriskajās ēkās (vai citos publiskās infrastruktūras objektos), kā arī uzņēmumos, sevišķi pievēršoties MVU. Ievērojams finansējums tiek piešķirts ieguldījumiem atjaunojamu energoresursu, augstas efektivitātes koģenerācijas un centralizētās siltumapgādes, kā arī viedo sadales tīklu jomā.

Kohēzijas politika atbalsta arī ieguldījumus infrastruktūrā viedām elektrības un gāzes sadales, glabāšanas un pārvades sistēmām galvenokārt mazāk attīstītajos reģionos. Šāda infrastruktūrai ir jāveicina viedu sistēmu attīstība un jāpapildina ieguldījumi, kas atbalsta pāreju uz mazoglekļa ekonomiku.

Kohēzijas politikas finansējums arī atbalsta transporta nozares dekarbonizāciju, sekmējot nozares energoefektivitāti un nodrošinot kravu novirzīšanu uz citiem transporta veidiem. Ieguldījumi galvenokārt būs vērsti uz ilgtspējīgu

un multimodālu pilsētas transportu, dzelzceļa transportu, ūdensceļiem, multimodālas ceļošanas veicināšanu, intelektiskām transporta sistēmām, videi nekaitīgāku sabiedrisko transportu un alternatīvām degvielām.

Privāto ieguldījumu piesaiste

Paredzams, ka enerģētikas jomā lielāko daļu ieguldījumu nodrošinās privātie finansējuma avoti, jo projekti vairumā gadījumu sniedz ienākumus no atjaunojamo energoresursu pārdošanas vai, pateicoties ieguldījumiem energoefektivitātes jomā, samazina izdevumus par patērēto enerģiju. Gadījumos, kad projekta sponsori nespēj no tirgus piesaistīt pietiekamu finansējumu vai projekti nevar nodrošināt pilnīgu ieguldījuma atlīdzināšanu, iespējams piešķirt valsts atbalstu.

Lai efektīvāk izmantotu ierobežotos publiskos līdzekļus, tiek paplašināts finanšu instrumentu lietojums. Komisijas leguldījumu plānā ir paredzēts, ka aptuveni 20% no ieguldījumiem mazoglekļa projektos tiks atbalstīti, izmantojot finanšu instrumentus.

APVIENOTĀ KARALISTE

Pirmā ERAF finansētā “gudrā” oglekļa pozitīvās enerģijas māja

Kārdifas Universitātes speciālisti zemu oglekļa dioksīda emisiju jomā ir uzprojektējuši un uzcēlušī pirmo zemu enerģijas izmaksu “gudro” māju, kas uz valsts elektrotīklu spēj eksportēt vairāk enerģijas, nekā tā patērē.

Ēka ir projektēta un uzcelta Velsas Zemu oglekļa emisiju pētniecības institūta SOLCER projekta ietvaros, un to ir daļēji finansējis ERAF. Šis unikālais projekts nodrošina ko nebijušu – gan samazinātas enerģijas vajadzības, gan apgādi ar atjaunojamajiem energoresursiem un enerģijas glabāšanas iespēju, lai radītu enerģijas lietojuma ziņā “pozitīvu” māju.

Lai ievērojami samazinātu enerģijas pieprasījumu, māja tika nodrošināta ar spēcīgu siltumizolāciju, kas ierobežo gaisa noplūdi. Inovatīvā un energoefektīvā konstrukcija ietver cementu ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni un izolētus strukturālos paneļus. Uz dienvidiem vērtais jumts ir aprīkots ar aizstiklotiem fotoelementu paneļiem, kas ir pilnībā integrēti ēkas konstrukcijā un telpā zem jumta nodrošina dabisku apgaismojumu.

IGAUNIJA

Finansējums daudzdzīvokļu namu atjaunošanai

Finanšu un ekonomiskās krīzes kulminācijas laikā 2009. gadā Igaunija izveidoja daudzdzīvokļu namu atjaunošanas programmu, kļūstot par pirmo valsti, kas novirzīja ES struktūrfondu līdzekļus dzīvokļu namu atjaunošanas programmām. Instrumenta ietvaros tika apvienoti EUR 17,7 miljoni no ERAF, EUR 28,8 miljonus liels aizdevums no Eiropas Padomes Attīstības bankas un EUR 20,2 miljoni no valsts resursiem. Šo instrumentu īstenoja KREDEX, valsts attīstības banka, kas rīkojās kā līdzdalības fonda pārvaldītājs, un divas komercbankas, kas veica finanšu starpnieku funkcijas.

Līdz šim (2014. gada novembrim) ir atjaunoti vairāk nekā 600 namu, uzlabojot energoefektivitāti un dzīves apstākļus vairāk nekā 22 000 dzīvokļu. Shēma, ko bija iespējams apvienot ar atbalstu projekta izstrādei un uz rezultātiem balstītām dotācijām, šajā nozarē bruģēja ceļu privātam finansējumam 2014.–2020. gada periodā.

Skatiet arī rakstu 34. lpp. par daudzdzīvokļu namu energoefektīvu atjaunošanu [Lietuvā](#).

Sniedzot atbalstu ar aizdevumu, garantiju un pašu kapitāla palīdzību, ES finansējums piesaista papildu publiskos un privātos līdzekļus. Finanšu instrumentiem, jo īpaši aizdevumiem un pašu kapitālam, ir papildu priekšrocība, jo to apgrozāmības dēļ tie var nodrošināt atbalstu vēl ilgi pēc plānošanas perioda beigām. Papildus joprojām var izmantot dotācijas, lai atbalstītu, piemēram, tādu ēku pamatīgu renovāciju, kas pārsniedz tiesiskajā regulējumā paredzētās minimālās energoefektivitātes prasības, inovatīvu tehnoloģiju izstrādi vai sociālo problēmu risināšanu.

Tomēr ir svarīgi, lai dalībvalstis un reģioni nodrošinātu, ka publiskais finansējums piesaista privātos ieguldījumus un papildina, nevis aizstāj tos.

Finanšu instrumenti

Vadošās iestādes tiek mudinātas izpētīt, vai ir iespējams aktīvāk izmantot finanšu instrumentus lielākas ietekmes panākšanai. Lai atbalstītu šo finanšu instrumentu īstenošanu, iespējams izmantot "gatavos instrumentus", piemēram,

finanšu instrumentu aizdevumiem ar energoefektivitāti un atjaunojamiem energoresursiem saistītiem nolūkiem dzīvojamo ēku jomā, kā arī aizdevumus remontdarbu finansēšanai.

Eiropas Investīciju banka un Komisija ir izveidojušas īpašu tehniskā atbalsta platformu *fi-compass*, kas nodrošina praktiskus zinātības un mācību rīkus finanšu instrumentu izmantošanai. *fi-compass* tīmekļa vietnē ir pieejami vadošajām iestādēm, finanšu starpniekiem un citām ieinteresētajām pusēm paredzēti norādījumu dokumenti, rokasgrāmatas un gadījumu izpētes.

Vadošo iestāžu tīkls

Lai atbalstītu dalībvalstis saistībā ar ieguldīšanu enerģētikas jomā, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Enerģētikas ĢD ir izveidojuši neoficiālu Enerģētikas un vadošo iestāžu (EVI) tīklu. Tā mērķis ir regulāri pulcēt enerģētikas nozares iestāžu un kohēzijas politikas vadošo iestāžu pārstāvjus, lai nodrošinātu efektīvu dialogu un uzlabotu projektu mērķtiecīgu ievirzi.

Tīkla locekļi spēj vislabāk izprast saikni starp Enerģētikas savienības politikas mērķiem un kohēzijas politikas fondiem un paredzēt to, kā saskaņot ieguldījumu vajadzības enerģētikas jomā ar reģionu vajadzībām. Tīkls arī sniedz iespēju apspriest problēmas un rast risinājumus.

Pārdomāta specializācija

Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD, Enerģētikas ĢD un Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (JRC) 2015. gada maijā kopīgi izveidoja Pārdomātas specializācijas platformu enerģētikas jomā. Platforma darbosies JRC Seviljā, un tās darbs jo īpaši būs vērsts uz enerģētikas inovāciju un enerģētikas projektu plašāku īstenošanu ES reģionos un pilsētās ([vairāk informācijas skatīt Panorama 53 izdevumā](#)).

Viena no populārākajām pārdomātās specializācijas prioritātēm ir ilgtspējīga enerģētika. Vairāk nekā 100 dalībvalstis vai reģioni jeb divas trešdaļas no Pārdomātās specializācijas platformā reģistrētajām pusēm ir noteikušas, ka to valsts vai reģionālo pārdomātās specializācijas stratēģiju prioritātes ir pētniecība, tehnoloģiju izstrāde un inovācija ilgtspējīgas enerģētikas jomā.

Enerģētikas *acquis* – stimulē īstenošanai

Apstiprinātais ES regulējums daudzās jomās joprojām netiek pienācīgi transponēts valsts tiesību aktos. No tā parasti izriet pārkāpuma procedūru – nereti laikietilpīgu un asu – sākšana pret attiecīgajām dalībvalstīm. Reformētajā kohēzijas politikā paredzētais jaunais iepriekšējās apstiprināšanas process, ko dēvē par "ex ante nosacījumiem", paredz iespēju noteikt,

ka finansējuma saņemšanas priekšnosacījums ir attiecīgo tiesību aktu nosacījumu izpilde.

Vairāki no šiem *ex ante* nosacījumiem ir tieši saistīti ar ES direktīvām enerģētikas jomā, piemēram, Ēku energoefektivitātes direktīvu (ĒED), Energoefektivitātes direktīvu (ED) vai Atjaunojamo energoresursu (AE) direktīvu. Šie nosacījumi ir papildu stimuls dalībvalstīm izpildīt apstiprinātās saistības. Ir izrādījies, ka minētie nosacījumi ir būtiski rīcības stimuli un jau tagad paātrina ES enerģētikas *acquis* transponēšanu dalībvalstīs.

Vadība un trūkstošais posms

ES, pieņemot ĒED un AE direktīvas, ir noteikusi virzību ēku efektivitātes jomā, paredzot valstu būvniecības kodeksu modernizāciju un energoefektivitātes standartu paaugstināšanu būvniecības un ēku atjaunošanas nozarē.

FRANCIJA

ERAF atbalsta ar ilgtspējīgu enerģiju saistītus ieguldījumus sociālajos mājokļos

Francijas reģioni 2007.–2013. gada plānošanas periodā veica vērienīgu ERAF programmu pārplānošanu, lai finansētu ar energoapgādi saistītus atjaunošanas darbus sociālajos mājokļos. Lai paātrinātu ar energoapgādi saistītu atjaunošanas darbu izpildi, tika izveidots specifisks finanšu instruments (*éco-prêt logement social*), un ERAF finansējums dotāciju shēmā tika izmantots kā papildu finanšu resurss. Vidējais ERAF ieguldījums bija EUR 3 276 mājoklim (17% no kopējā ieguldījuma). No uzlabotas energoapgādes efektivitātes labumu varēja gūt gandrīz 60 000 māsaimniecību, un vietējā līmenī tika radītas aptuveni 15 000 darbavietu.

Francijā 2013. gadā tika pieņemts Plāns ar energoapgādi saistītiem atjaunošanas darbiem mājokļos, un tajā ir noteikts ambiciozs mērķis, proti, atjaunot 500 000 mājokļus gadā, lai risinātu vides, ekonomiskās un sociālās problēmas (enerģētisko nabadzību).

Pateicoties kohēzijas politikas atbalstam, ES tagad nodrošina gan pilnīgu politisko satvaru attiecībā uz ēku energoefektivitāti, gan trūkstošo posmu – finansējumu.

Vairāk nekā finansējums

Kohēzijas politikas atbalsts izpaužas ne tikai finansējuma formā. Tas veido pamatu būtiskiem rosinošiem apstākļiem, piemēram, tehniskajam atbalstam, spēju veidošanai un plašāka finanšu instrumentu lietojuma veicināšanai, kā to apliecina dažas no minētajām iniciatīvām.

Šī politika ir svarīga arī tāpēc, ka tā ņem vērā teritoriālo dimensiju. Šajā kontekstā var būt svarīgas arī ES makroreģionālās stratēģijas (Baltijas jūra, Donavas, Adrijas un Jonijas jūras reģions un Alpi) un Eiropas teritoriālā sadarbība (iniciatīva "INTERREG"), kas papildus veicina un atbalsta enerģētikas jautājumu risināšanu, tostarp nodrošinot zināšanu un pieredzes apmaiņu. Kohēzijas politika arī piedāvā konkrētu atbalstu integrētai pilsētu attīstībai un pārrobežu plānošanai.

Nākotne

Enerģētikas jomā ir milzīgas ieguldījumu vajadzības, un politikas galīgais mērķis ir nodrošināt tirgus nepilnību novēršanu, lai būtu iespējams izveidot dzīvotspējīgus tirgus. Tajā pašā laikā jāņem vērā kohēzijas politikas vispārējais mērķis – ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija. Komisija, pateicoties daudzu gadu pieredzei saistībā ar reģionālās attīstības vadīšanu visā Eiropā, ir izveidojusi reģionālo un vietējo zināšanu bāzi, un tai ir teicamas iespējas, izmantojot dažādas politikas jomas, nodrošināt integrētu pieeju.

Saskaņā ar atsevišķiem Enerģētikas savienības pamatmērķiem kohēzijas politikas ieguldījumi palīdzēs samazināt dārgo enerģijas importu, dažādot mūsu enerģijas avotus, risināt enerģētiskās nabadzības problēmu, samazināt emisijas, radīt darbavietas un atbalstīt mazos un vidējos uzņēmumus. Ieguldījumi enerģētikas jomā arī nodrošinās atbalstu reģionālajai izaugsmei un radīs uzņēmējdarbības iespējas daudziem uzņēmumiem, tostarp MVU būvniecības nozarē. Tādējādi kohēzijas politika sniegs ieguldījumu visās piecās Enerģētikas savienības dimensijās.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/policy/themes/low-carbon-economy/

► ES FONDU MOBILIZĒŠANA, LAI PALĪDZĒTU GRIEKIJAI VEIDOT ILGTSPĒJĪGU NĀKOTNI

Griekija pašlaik saskaras ar vienu no izšķirošākajiem brīžiem tās jaunāko laiku vēsturē. Šajā kontekstā Komisijas paziņojums par nodarbinātības un izaugsmes plānu sagatavo augsni produktīvas un inovatīvas ekonomikas izveidei – tādas ekonomikas, kas radīs pamatu kohēzijai un ilgtspējīgai nākotnei.

Vienojoties par jaunu atbalsta programmu Griekijai, Komisija paziņoja par vairāk nekā EUR 35 miljardu mobilizēšanu no ES budžeta, lai līdz 2020. gadam atbalstītu nodarbinātību un ekonomikas izaugsmi Griekijā.

Lielu daļu šīs summas piešķirs Eiropas strukturālie un investīciju (ESI) fondi. Izmantojot pērnā gada decembrī pieņemtās darbības programmas, Griekija 2014.–2020. gada periodā varēs saņemt vairāk nekā EUR 20 miljardus, lai atbalstītu ieguldījumus pētniecībā un inovācijās, IKT, MVU konkurētspējā, energoefektivitātē, pilsētu ilgtspējīgā attīstībā, izglītībā un sociālajā iekļaušanā.

Daudz pūļu tiek veltīts, lai nodrošinātu, ka Griekija pārvar pašreizējās grūtības un sāk ilgtspējīgu atveseļošanos. Ir pieņemts mērķtiecīgs ieguldījumu plāns ar mērķi panākt Griekijas ekonomiskās situācijas normalizēšanos. Tā uzdevums ir nodrošināt, lai ES resursi, jo īpaši ESI fondi, darbotos kā virzītājspēks citu privāto un valsts publisko ieguldījumu piesaistei. Šis plāns ir izstrādāts, lai sniegtu Griekijas uzņēmumiem tirgus iespējas izaugsmei, stiprinātu spējas inovāciju un tehnoloģiju jomā un iespēju izmantot valsts konkurētspējīgās priekšrocības, tajā pašā laikā uzlabojot valsts publiskā sektora sniegumu un iedzīvotājiem paredzēto pakalpojumu kvalitāti.

ES atbalsts publiskajiem ieguldījumiem

Griekija ir ES dalībvalsts jau 34 gadus, un šajā laikā Eiropas solidaritāte tai ir sniegusi daudzus ieguvumus. Kopš valsts pievienošanās ES 1981. gadā kohēzijas, lauku attīstības un

► NO KREISĀS PUSES UZ LABO:
VALDIS DOMBROVSKIS, Eiropas Komisijas priekšsēdētāja vietnieks eiro un sociālā dialoga jautājumos;
CORINA CREȚU, reģionālās politikas komisāre;
GIORGIOS STATHAKIS, Griekijas ekonomikas, infrastruktūras, kuģniecības un tūrisma ministrs.

JEREMIE ATBALSTA JAUNIZVEIDOTUS TEHNOLOĢIJU NOZARES UZŅĒMUMUS

No 2007. līdz 2013. gadam jaunizveidoti tehnoloģiju nozares uzņēmumi Griekijā saņēma atbalstu, ar vairāku ES atbalstītu IKT riska kapitāla fondu starpniecību.

Šiem digitālajiem uzņēmumiem tika piešķirts finansējums, izmantojot JEREMIE iniciatīvu. Griekijā tika izveidots JEREMIE līdzdalības fonds (JLF) – instruments, ko izmantoja līdzekļu novirzīšanai no ERAF un Eiropas Investīciju fonda. Rezultātā tika izveidoti četri riska kapitāla fondi (tos finansēja valsts ERAF darbības programmas “Digitālā konverģence” ietvaros, un tie piesaistīja privāto kapitālu 30% apmērā).

Līdz 2015. gada jūnijam kopējais no JLF saņemtais finansējums 45 inovatīvu uzņēmumu izveidei sasniedza EUR 20,3 miljonus. Jaunizveidoto uzņēmumu darbība ir vērsta uz digitālo tehnoloģiju lietojumu izstrādi tādās jomās kā tūrisms, izklaide, mūzikas izplatīšana, mazumtirdzniecība, biotehnoloģijas produkti un nolīgšana darbā. Uzziniet vairāk par šādiem diviem sekmīgiem JLF finansētiem projektiem – “Discoveroom”, kas ir aprakstīts nākamajā lapā, un “Incrediblue”, par kuru varat lasīt rakstā [42. lpp.](#)

zivsaimniecības politikas programmu ietvaros Grieķijā (līdz 2014. gada beigām) ieguldītais Kopienas atbalsts pārsniedz EUR 73 miljardus.

Šie līdzekļi ir būtiski veicinājuši Grieķijas ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas stiprināšanu, tomēr tās ekonomikas modernizācijas un diversifikācijas jomā joprojām ir jāiegulda liels darbs, jo īpaši veicinot inovāciju un uzņēmējdarbību un īpaši pievērsties MVU. Turklāt, lai atbalstītu ekonomikas attīstību un sociālo vajadzību nodrošināšanu, ir jāmodernizē Grieķijas publiskais sektors.

Šis finansējums arī ir nodrošinājis būtisku atbalstu pašreizējās ekonomiskās krīzes laikā, 2013. gadā veidojot aptuveni 85 % no kopējiem publiskajiem ieguldījumiem valstī.

DISCOVEROOM

Projekta "Discoveroom" ietvaros ir izstrādāta inovatīva lietojumprogramma nelielām naktsmītnēm, "gultasvieta un brokastis" (B&B) tipa naktsmītnēm un viesu namiem. Šī lietojumprogramma naktsmītnu īpašniekiem nodrošina visus rīkus, kas vajadzīgi uzņēmējdarbības pārvaldībai un pakalpojumu pārdošanai. Lietojumprogramma ir pieejama tikai nepilnus divus gadus, bet to jau izmanto vairāk nekā 2 000 naktsmītnu īpašnieku. Uzņēmumam ir izdevies paplašināt savu darbību starptautiskā mērogā, piesaistot klientus no vairāk nekā 50 valstīm. Jaunizveidotais uzņēmums ir saņēmis ieguldījumus divās kārtās – pirmssagatavošanās finansējumu 2013. gada oktobrī un darbības sākšanas finansējumu 2014. gada jūlijā.

Kopējais
ieguldījums:
EUR 500 000

JEREMIE līdzdalības
fonda ieguldījums:
EUR 350 000

Bez kohēzijas politikas sniegtā atbalsta IKP 2013. gadā būtu bijis par 3,3% mazāks.

Konkrēta rīcība

ES finansētie projekti Grieķijā ir snieguši atbalstu faktiski visās dzīves jomās. Kopš 1992. gada novembra ES valsts infrastruktūrā ir ieguldījusi aptuveni EUR 5 miljardus, piemēram, nodrošinot tūkstošiem Atēnu iedzīvotāju iespēju pārvietoties ar metro. Miljoniem tūristu var apmeklēt Akropoles muzeju, kas tika atvērts 2009. gadā, pateicoties ES atbalstam. Desmitiem tūkstoši grieķu studentu gūst labumu no simtiem jaunu skolu, kas ir uzceltas, izmantojot ES finansējumu. Aptuveni 990 000 iedzīvotāju izmanto priekšrocības, ko sniedz ūdens resursu jomā īstenotie projekti, un vēl 350 000 iedzīvotāju gūst labumu no notekūdeņu apsaimniekošanas uzlabojumiem. Ir palielināts platjoslas interneta pārklājums, nodrošinot piekļuvi vēl 800 000 iedzīvotāju.

Laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam ERAF piešķīra vairāk nekā EUR 334 miljonus uzlabojumiem slimnīcās un primārās veselības aprūpes infrastruktūrā. Turklāt Komisija rīkojas, lai novērstu plūdu radītās sekas Grieķijas centrālajā daļā un Evras baseinā.

Mērķtiecīgi turpmākie ieguldījumi

Komisijas paziņotā atbalsta pakete 2014.–2020. gada periodam EUR 35 miljardu vērtībā ietver EUR 20 miljardus no ESI fondiem un vairāk nekā EUR 15 miljardus lauksaimniekiem paredzētajiem tiešajiem maksājumiem un atbalsta pasākumiem, kas ir vērsti uz lauksaimniecības tirgiem.

Nodarbinātības un izaugsmes plāns palīdzēs ieguldīt cilvēkresursos un uzņēmumos, sniedzot ieguvumus grieķu ekonomikai un nodrošinot ilgtspējīgu stratēģiju izejai no krīzes. Grieķijas iestādes tagad var sākt šo mērķu īstenošanu, izmantojot kvalitatīvus projektus, kuru ietvaros tiek uzlabota inovācijas spēja vai ienesīgi ieguldījumi MVU, stiprināta energoefektivitāte vai izbūvēti svarīgi infrastruktūras objekti. ES arī var atvieglot labas prakses apmaiņu, tehniskās palīdzības sniegšanu un administratīvo spēju uzlabošanu.

Visi šie pasākumi ir izstrādāti, lai veidotu pamatus produktīvai un inovatīvai ekonomikai, kas valsts iedzīvotājiem var nodrošināt ilgtspējīgu nākotni un sniegt talantīgiem uzņēmējiem iespēju efektīvi konkurēt pasaules tirgū.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2015/07/a-new-start-for-jobs-and-growth-in-greece-commission-mobilises-more-than-eur35-billion-from-the-eu-budget

▶ TESĀLIJA RAUGĀS NĀKOTNĒ

Grieķijas ekonomiskā krīze skāra arī Tesālijas reģionu, bet ES finansējums ir uzlabojis reģiona izturētspēju. Dr. Kostas Agorastos, Tesālijas reģiona gubernators, stāsta par to, kā reģionālā sadarbība, kohēzijas politika un ES fondi palīdz mazināt valsts parāda radītās sekas.

▶ Jūs esat Grieķijas Reģionu savienības prezidents. Kā, Jūsaprāt, varētu veicināt Grieķijas reģionu un pārējo dalībvalstu sadarbību?

Eiropas reģionu tuvināšanā izšķiroša nozīme ir reģionālās sadarbības programmām un kopīgajām programmām, kuras vairumā gadījumu līdzfinansē ES. Mēs piedalāmies starptautiskās sadarbības programmās, un arī jaunajā plānošanas periodā turpināsim iesaistīties jaunās iniciatīvās. Grieķijas reģioni arī uztur saikni ar vietējām iestādēm citos ES reģionos – šādi mēs veicinām sadarbību un attīstām uzņēmējdarbību nolūkā uzlabot reģionu ekonomiku un nodrošināt ieguvumus iedzīvotājiem un videi. Šī vietējā līmeņa sadarbība 2014.–2020. gada periodā jau tiek stiprināta, izmantojot reģionālās pārdomātas specializācijas stratēģijas.

▶ Tesālijas reģionālā darbības programma (RDP) 2014.–2020. gada periodam tika pieņemta 2014. gada 18. decembrī. Kādi bija nākamie soļi?

Ir veikti būtiski pasākumi, lai sāktu programmu īstenošanu gan valsts, gan reģionālajā līmenī. Piemēram, tika pieņemts

likums par attīstības programmu vadību, kontroli un īstenošanu 2014.–2020. gada periodā.

Pirmās pārraudzības komiteju sanāksmes, kas bija veltītas 2014.–2020. gada valsts stratēģiskajam ietvardokumentam (VSID), notika 2015. gada vidū, un tajās tika apstiprinātas īpašās nozares un kritēriji finansējuma saņemšanai. Pašlaik mēs gatavojam ieinteresētajiem projektu izstrādātājiem paredzētus aicinājumus iesniegt priekšlikumus.

Visi reģioni arī izstrādā virkni pasākumu saistībā ar tiesisko un institucionālo regulējumu. Tesālijas mērķis ir turpināt darbu ar tām mūsu programmām, kuras iespējams īstenot bez kavēšanās. Attiecībā uz pārējām programmām jānorāda, ka visi reģioni sadarbojas ar atbilstīgajām ministrijām, lai neradītu kavējumus iedzīvotājiem un vietējiem tirgiem.

Pēc Sociālās iekļaušanas un nabadzības apkarošanas stratēģijas, kā arī reģionālā Cieto atkritumu apsaimniekošanas plāna izstrādes pabeigšanas mēs pievērsāmies specializācijai, sākot īstenot reģionālo pārdomātas specializācijas stratēģiju (RIS3) pirmo izmēģinājuma posmu. Otrā programmas pārraudzības komiteja 2015. gada rudenī arī plāno sākt jaunas pasākumu paketes īstenošanu, un mūsu galvenais mērķis ir katrā posmā iesaistīt vietējās iestādes un pilsonisko sabiedrību.

Reģiona attīstības stratēģijas uzdevums ir cīnīties pret negatīvo tendenci reģiona sociālekonomiskajā sfērā, un tās mērķis ir pārorientēt Tesālijas izaugsmes modeli uz pārdomātu, ilgtspējīgu un iekļaujošu attīstību. Stratēģijas pamatā ir 2014.–2020. gada reģionālā darbības programma un finansējums, kura ieplūšanu reģionā sagaidām ar nozaru programmu starpniecību.

► Būtiskas izmaiņas Grieķijas kohēzijas politikas īstenošanā rada apstākļus, ka katrs reģions pārvaldīs savu programmu. Kā reģioni gatavojas šim jaunajam uzdevumam?

Kopš 2007.–2013. gada VSID īstenošanas reģioni ir apliecinājuši, ka tie var palielināt līdzekļu apguvi, sekmēt līdz galam nepabeigto projektu īstenošanu, paātrināt izpildi un novirzīt resursus ekonomikai. Līdzšinējo sekmju pamatā ir tas, ka katram reģionam ir sava programma. Tomēr, ja vēlamies izvairīties no birokrātijas, ir vajadzīgas reformas. Ir jāievieš vienošanās un pienākumu pārdales process, lai nozaru programmas, kas ietekmē reģionus, būtu iespējams plānot, izmantojot visaptverošus priekšlikumus, kuriem ir konkrēta pievienotā vērtība.

Jāievēro piesardzība saistībā ar demokrātiskās pārvaldības kvalitāti, izveidojot modernu, neitrālu publisko sektoru ar ātrām un vienkāršotām procedūrām. Tam ir jāspēj risināt svarīgas sociālās problēmas un izaicinājumus.

► Grieķija cenšas izkļūt no krīzes. Kā kohēzijas politika var stimulēt izaugsmi un darbavietu radīšanu Tesālijā?

Krīze Tesālijā skāra vēlāk nekā pārējos reģionus, bet radīja smagākas sekas. Kopš VSID programmas sākšanas 2011. gadā Tesālija ir guvusi virkni panākumu, tostarp piedaloties ar nozaru programmu starpniecību finansētos projektos. Divi no šādiem panākumiem ir finansējuma apguves līmeņa paaugstināšanās no 19% līdz 86% un lielāks projektu īstenošanas ātrums. To, kā reģionālā pašvaldība spēj īstenot kohēzijas politiku, apliecina vairāki piemēri, tostarp galvenās nozīmes ceļu, slimnīcu, kultūras projektu, plūdu aizsargstēmu un ar izglītību saistītu projektu pabeigšana.

Tomēr reģioni paļaujas uz valsts finansējumu, turklāt ir radušās grūtības ar 2007.–2013. gada VSID slēgšanu. Finansējuma situācija ir haotiska, un šajā jomā ir vajadzīgas strukturālas izmaiņas, citādi valsts arī turpmāk saskarsies ar problēmām. Projektu īstenošana kavēsies, tiks zaudētas darbavietas, netiks attīstītas uzņēmējdarbības prasmes, konkurētspēja joprojām būs zema un valsts izaugsmes rādītāji uzlabosies lēnāk. Iespējams, mums jāapsver avansa maksājumi projektu īstenošanai. Saistībā ar 2007.–2013. gada VSID ir vajadzīgs viena gada pagarinājums.

Mēs uzskatām, ka izmaiņas finansējumā ir obligātas, lai nodrošinātu uzņēmējdarbības, pētniecības un inovācijas attīstību un izaugsmi. Lai 2014.–2020. gada partnerattiecību nolīgums sniegtu faktisku atbalstu, ir jāveic izmaiņas finansējuma jomā, pretējā gadījumā būs jāaskaras ar problēmām gan saistībā ar jaunu projektu sākšanu, gan 2007.–2013. gada VSID slēgšanu, un tas būtiski ietekmēs mūsu ekonomiku un sabiedrību. Izdevumu samazināšanās Grieķijā runā pati par sevi. Ja vēlamies radīt darbavietas, mums ir jāaptur dzīves līmeņa pazemināšana.

► Jaunais valsts nozīmes ceļš starp Trikalu un Larisu uzlabos transporta savienojumus un saīsinās ceļā pavadāmo laiku.

► PA KREISI: jaunā pirmsskolas izglītības iestāde Volā. Tās bioklimatiskā konstrukcija nodrošina saules enerģijas izmantošanu un energoefektīvu siltumapgādes un dzesēšanas sistēmu.

► Grieķijas iestādes ir pabeigušas pārdomātas specializācijas stratēģijas izstrādi pētniecības un inovācijas jomā. Kādi ir galvenie Tesālijas mērķi?

Tesālijas reģionālā inovāciju stratēģija balstās uz diviem pīlāriem, un tiks izstrādātas ar tiem saistītas papildu darbības.

Pirmais pīlāris ir lauksaimniecības pārtikas nozare, savukārt otrs pīlāris ir vērst uz metālrūpniecību un celtniecību. Tūrisma veicināšana tiek organizēta kā papildu darbība, kas palīdzēs uzlabot Tesālijas kultūras potenciālu uzņēmējdarbības kontekstā. Citas papildu darbības – enerģijas ražošanas, energotaupības un vides pārvaldības jomā – stiprinās aprites ekonomiku.

Modernas veselības aprūpes tehnoloģijas un ievērojama vietējo speciālistu kompetence sporta medicīnas, ortopēdijas, fizioterapijas un rehabilitācijas jomā ir Tesālijas ekonomikas diferenciācijas aspekti, un tiem piemīt uzņēmējdarbības attīstīšanas potenciāls. Mēs pašlaik pielāgojam RIS3 rīcības plānu, un mūsu mērķis ir bez kavēšanās izmantot Tesālijas 2014.–2020. gada reģionālās darbības programmas resursus. Drīzumā tiks paziņots par izmēģinājuma darbību, un RIS3 tiks izmantots kā pamats centienos iegūt resursus no citām VSID nozaru programmām. Mēs esam pārliecināti, ka augšupējā pieeja, ko jau ilgu laiku īstenojam savā reģionā, ir sniegusi vislabākos rezultātus mūsu stratēģijas plānošanā. Tās mērķis ir stimulēt uzņēmumus un palīdzēt panākt Tesālijai labvēlīgākos ekonomiskos rezultātus.

► UZZINIET VAIRĀK
www.thessalia-esp.gr/

▶ REGIONI KĀ TURPMĀKĀS IZAUGSMES CELMLAUŽI

Markku Markkula, Somijas Espo pilsētas padomes pārstāvis, šā gada pirmajā pusē tika ievēlēts ES Reģionu komitejas priekšsēdētāja amatā uz divarpus gadus ilgu pilnvaru termiņu. Viņš ar *Panorama* pārrunāja savus mērķus saistībā ar Eiropas reģioniem un puda atbalstu pārdomātas specializācijas metodei.

▶ **Esat uzņēmies Reģionu komitejas jaunā priekšsēdētāja amata pienākumus. Kādi, Jūsaprāt, ir būtiskākie izaicinājumi, kas sagaida Eiropas reģionus?**

Galvenais izaicinājums ir publisko un privāto ieguldījumu plūsmas atjaunošana izaugsmes un inovāciju nodrošināšanai. Mēs kā reģionālā un vietējā līmeņa vadītāji zinām, cik svarīga ir šī vajadzība. Lai to īstenotu, ir nepieciešami skaidri mērķi, atbilstīgs finansējums un jaunas partnerattiecības starp ES, valstu valdībām, reģioniem, pilsētām un privāto sektoru.

Kopīgo mērķu saraksts attiecībā uz ieguldījumiem ir skaidrs, un tas ietver tādas politikas jomas kā pilsētu ilgtspējība, rūpnieciskas un sociālas inovācijas, atbalsts uzņēmējdarbībai, energoefektivitāte un drošība, digitālā ekonomika un iekļaušana. Lai optimizētu mūsu divu svarīgāko instrumentu sniegumu, ir jāmobilizē atbilstīgs finansējums un partnerattiecības. Šie instrumenti ir ES reģionālā politika ar tās EUR 350 miljardu finansējumu un unikālu augšupējo pieeju, kā arī Eiropas Stratēģisko investīciju fonds.

Minēto instrumentu darbības ietvaros mums ir īpaši jāpievēršas reģionālajām uzņēmējdarbības ekosistēmām. Pamatojoties uz savu pieredzi, uzskatu, ka Eiropai tagad ir vajadzīga aktīva ieinteresēto pušu līdzdalība un apņēmība inovāciju eksperimentu un izmēģinājumu jomā, jo ne laiks,

ne nauda nebūtu jātērē tikai plānošanai, plānošanai un vēlreiz plānošanai. Mums ir vajadzīga konkrēta reģionālā uzņēmējdarbības indeksa izstrāde un aktīva izmantošana Eiropas partnerību ietvaros.

▶ **Kāds ir Jūsu viedoklis par Eiropas neseno politisko notikumu – jo īpaši Grieķijas krīzes – ietekmi uz attiecībām starp ES reģioniem ilgtermiņā? Ko būtu iespējams darīt, lai šo problēmu pārvarētu?**

Reģioni un pilsētas vairākās valstīs joprojām izjūt nepieredzētu finanšu līdzekļu samazinājumu ietekmi, un tas notiek laikā, kad vietējās kopienas ir novājinājušas ekonomikas lejupslīdi un tām būtu vajadzīgs ievērojamāks atbalsts. Tāpēc ir ārkārtīgi svarīgi iespējami ātrāk un efektīvāk nodrošināt tām piekļuvi labākajām ES izaugsmes politikas programmām. Paziņotais plāns par ES reģionālās politikas mobilizēšanu un tās īstenošanas paātrināšanu nolūkā atbalstīt izaugsmi un nodarbinātību Grieķijā ir pirmais svarīgais solis pareizajā virzienā. Mēs, ES Reģionu komiteja, veltīsim visas pūles, lai atbalstītu Grieķijas vietējā un reģionālā līmeņa vadītājus viņu centienos noteikt labākās koncepcijas un stratēģijas darbavietu un uzņēmējdarbības iespēju radīšanai iedzīvotāju interesēs, tādējādi stiprinot kohēziju.

▶ **Reformētā reģionālā politika paredz, ka reģioni jānodina noteikt un izmantot to priekšrocības, pamatojoties uz tā dēvēto pārdomātās specializācijas pieeju. Kādā mērā, Jūsaprāt, šī pieeja faktiski palīdzēs radīt jaunas darbavietas un sekmēs izaugsmi Eiropas reģionos?**

Esmu viens no pirmajiem pārdomātās specializācijas idejas atbalstītājiem. Strādājot Somijā, es redzēju, kas darbojas un kas nesniedz rezultātus, un esmu pārliecināts, ka pārdomātai specializācijai ir milzīga iespēja mobilizēt vietējos resursus pielāgotas un iekļaujošas izaugsmes un inovāciju stratēģijas ietvaros. Katram reģionam ir jākoncentrējas uz atsevišķām prioritātēm un jāveido spēcīgas partnerības Eiropā.

▼ PARTNERI INVESTĪCIJĀM UN IZAUGSMEI

OPEN DAYS 2015 norisināsies 12.–15. oktobrī, un pasākuma sauklis būs: **“EIROPAS REĢIONI UN PILSĒTAS: PARTNERI INVESTĪCIJĀM UN IZAUGSMEI”**.

OPEN DAYS 2015 – tāpat kā Pilsētas OPEN DAY, OPEN DAYS universitātes un “RegioStars 2015” apbalvošanas ceremonijas – centrā būs trīs tēmas.

- 1. EIROPAS MODERNIZĒŠANA:** reģioni Enerģētikas savienībā un digitālajā vienotajā tirgū.
- 2. UZNĒMĒJDARBĪBAI ATVĒRTI REĢIONI:** MVU attīstība, inovācijas un darbavietu radīšana.
- 3. VIETAS UN TELPAS:** pilsētu un lauku attīstība, pilsētu un lauku integrācija.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/opendays/

Es arī domāju, ka lielākā daļa reģionālā un vietējā līmeņa vadītāju ar laiku ir kļuvuši par šīs pieejas piekritējiem, cenšoties to īstenot praksē. Tomēr nelieli un pakāpeniski soļi nerada vajadzīgo progresu. Problēma ir apstākļi, ka mums ir jāspēj pateikt “nē” arī labām iespējām un priekšlikumiem, kuri nav saderīgi ar šādām stratēģijām, jo mūsu mērķiem ir jābūt vairāk vērstiem uz vidēju un ilgu termiņu.

► Kā Jūs redzat savas vadītās iestādes turpmāko lomu, ja īpaši saistībā ar atbalstu Eiropas izaugsmes programmas prioritātēm? Vai sniegsiet ieguldījumu reālajā ekonomikā, mazoglekļa ekonomikā, pētniecībā un inovācijās?

Reālajai ekonomikai, ilgtspējībai un inovācijām ir izteikta vietējā dimensija. Šā iemesla dēļ Reģionu komiteja ir apņēmusies sniegt ieguldījumu šīm jomām veltīto ES politikas programmu veidošanā, īstenošanā un pārraudzībā. Neatliekamie jautājumi reālās ekonomikas kontekstā ir saistīti ar to, kas ir jā dara, lai mūsu pilsētās un rūpniecības nozarēs

samazinātu emisijas. Šajā nolūkā mūsu sabiedrībā un uzņēmumos ir jā palielina inovācijas. Eiropai ir vajadzīga spēcīga augšupēja virzība. To iespējams panākt, mudinot katru reģionu kļūt par celmlauzi tā prioritārajā jomā, pamatojoties uz pārdomātu specializāciju. Lai palīdzētu reģioniem šajā darbā, Eiropā ir vajadzīgas stabilas partnerības. Reģionu komitejai ir svarīga nozīme, jo tā sniedz kvalificētus un pamatotus atzinumus, ierosina tādas jaunas un specializētas iniciatīvas kā zināšanu apmaiņas platformas un starpiestāžu partnerības – piemēram, vienoto rīcības plānu, kas kopā ar Eiropas Investīciju banku tika pieņemts t. s. Juncker plāna kontekstā, – un piedalās vienkāršošanas darba grupās.

► Ko Jūs sagaidāt no OPEN DAYS 2015?

Šā gada OPEN DAYS mums sniegs iespēju novērtēt 2014.–2020. gada kohēzijas politikas darbības programmu sākšanu, gūstot labāku izpratni par to, kā jaunās prioritātes ir iestrādātas faktiskās stratēģijās un projektos uz vietas. Man ir grūti iedomāties citu pasākumu, kas vēl labāk un konkrētāk atspoguļotu ideju par vienotību dažādībā, kopīgām vērtībām, mērķiem un instrumentiem un kas tajā pašā laikā popularizētu dažādu un specifisku risinājumu izstrādi problēmu pārvarēšanai un iespēju izmantošanai.

EUROPEAN UNION

► UZZINIET VAIRĀK
www.cor.europa.eu

Committee of the Regions

► SLOVĀKIJA GATAVA UZŅEMTIES VADĪBU

Slovākija, gatavojoties pirmo reizi uzņemties prezidentūras ES Padomē pienākumus, atzinīgi vērtē kohēzijas politikas sekmēto progresu un plāno īpašu uzmanību veltīt reģionālajai konverģencei visā ES. *Panorama* sarunājās ar Slovākijas premjerministra vietnieku ieguldījumu jautājumos, **Lubomír Vážny**.

► Eiropas Komisija 2014. gada jūnijā apstiprināja partnerattiecību nolīgumu ar Slovākiju. Kādi ir galvenie kopš tā laika īstenotie pasākumi?

Pēc partnerattiecību nolīguma apstiprināšanas tika sekmīgi pieņemtas Slovākijas programmas, tādējādi bija iespējams sākt darbības izausmes un nodarbinātības veicināšanai.

Svarīgs solis virzībā uz Slovākijas programmas mērķu sasniegšanu bija tiesiskā regulējuma pieņemšana no ES fondiem saņemto dotāciju jomā. Slovākijas valdība apstiprināja ESI fondu pārvaldības sistēmu, kuras mērķis ir nodrošināt ES un Slovākijas tiesiskajā regulējumā pamatoto noteikumu ESI fondu jomā saskaņotu piemērošanu. Turklāt tā atspoguļo pieredzi, kas gūta, īstenojot 2007.–2013. gada plānošanas periodu, un prasības par pārredzamības uzlabošanu un korupcijas apkarošanu saistībā ar dotāciju piešķiršanu no ES fondiem. Mēs arī esam izstrādājuši vairākas metodiskās pamatnostādnes, lai atvieglotu ES fondu apguvi.

2014. gada oktobrī tika apstiprinātas darbības programmas integrētas infrastruktūras, vides kvalitātes, kā arī pētniecības un inovāciju jomā. Šīs trīs darbības programmas bija starp pirmajām desmit apstiprinātajām visu ES dalībvalstu darbības programmām, un tas ir lielisks Slovākijas panākums! Pārējās Slovākijas darbības programmas tika secīgi apstiprinātas līdz 2014. gada beigām.

► Kādas ir galvenās ar darbības programmām (DP) saistītās izmaiņas salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada periodu? Cik svarīgi Slovākijai bija ES kohēzijas fondi kopš valsts pievienošanās ES pirms 11 gadiem?

2014.–2020. gada plānošanas periods ir viesis pārmaiņas, kas atspoguļojas Slovākijas programmu skaita samazinājumā. To rosināja vajadzība koncentrēt kohēzijas politiku un nodrošināt tās ciešāku tematisko saikni ar stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu īstenošanu. Uzsvars tiek likts uz rezultātiem un izpildes satvaru, paredzot skaidrus, izmērāmus mērķus. Ir izmantota iespēja finansēt vienu DP ar vairāku fondu līdzekļiem un paredzēt *ex ante* nosacījumus. Tiks vairāk izmantota integrēta pieeja teritoriālajai attīstībai. Jaunums ir “elektroniskā kohēzija”, proti, saziņa notiks tikai elektroniski.

Kopš Slovākijas pievienošanās ES ir pagājuši 11 gadi, un kohēzijas politikas nozīme ir nenoliedzama. ES finansēto projektu pozitīvie rezultāti ir jūtami katrā reģionā. Šīs politikas ietekme bija acīmredzama, arī ierobežojot globālās krīzes iespaidu uz Slovākijas ekonomiku, jo īpaši darba tirgū.

► Cik aktīvi vietējās un reģionālās iestādes Slovākijā ir iesaistītas dažādo DP pārvaldībā?

Partnerattiecību nolīguma un atsevišķu programmu sagatavošanas procesā partnerības princips tika īstenots pilnībā, un tas tādā pašā mērā tiks ievērots, arī īstenojot 2014.–2020. gada plānošanas perioda ieceres.

▶ Biomases izmantošana
siltumenerģijas ražošanā Vrāblē.

Integrētā reģionālā DP paredz, ka Slovākijā starpniecības iestādes būs augstākas teritoriālās vienības un administratīvie centri. To uzdevums ir izstrādāt un īstenot reģionālās integrētās teritoriālās stratēģijas (RITS) NUTS 3 teritorijās. Daļa no RITS modeļa ir pilsētu ilgtspējīgas attīstības stratēģija, un tajā paredzētie pasākumi tiks īstenoti astoņos administratīvajos centros. Izmantojot RITS, tiks veikti integrēti teritoriālie ieguldījumi.

Tiks izmantotas arī vispārējas teritoriāli un tematiski orientētas dotācijas, jo īpaši nevalstisku bezpeļņas organizāciju gadījumā. Lai ievērotu partnerības un nediskriminācijas principu, vietējās un reģionālās iestādes ir pārstāvētas attiecīgajās pārraudzības komitejās un dažādās darba grupās.

▶ Kādus rezultātus sagaidāt septiņu gadu perioda beigās?

Liels izaicinājums ir panākt, lai patiesu konvergenci sasniegt mazāk attīstītie reģioni. Izmantojot saskaņotas strukturālās politikas programmas, vēlamies uzlabot inovāciju vidi, pilnībā izmantot informācijas un komunikāciju tehnoloģiju potenciālu, nodrošināt inteliģentu valsts pārvaldi un izplatīt digitālās prasmes. Mums ir jānodrošina pieejama, ilgtspējīga un kvalitatīva tīkla infrastruktūra visā Slovākijā. Lai efektīvi reaģētu uz darba tirgus vajadzībām, cilvēkresursu jomā mēs pievērsīsimies vidējās un augstākās izglītības, kā arī profesionālās apmācības pārstrukturēšanai.

Mūsu mērķis ir risināt sociālās problēmas, piemēram, saistībā ar jauniešu iekļaušanu mainīgos apstākļos, atstumtu grupu sociālu iekļaušanu, sabiedrības novecošanos un dzīves kvalitāti – emisiju samazināšanu un pielāgošanos klimata pārmaiņām.

Esmu pārliecināts, ka visas mūsu apņemšanās attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu tiks īstenotas tā, lai nodrošinātu izaugsmi un radītu jaunas darbavietas visos Slovākijas reģionos.

▶ Slovākija 2016. gadā pirmo reizi uzņemsies rotējošās prezidentūras ES Padomē pienākumus. Vai prognozējat kādus konkrētus pasākumus Eiropas reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomā?

Slovākija prezidentūras pienākumus veiks izlēmīgi un atbildīgi. Tā 2016. gadā iepazīstinās Eiropas Komisiju ar daudzgadu finanšu shēmas vidusposma pārskatu, pirmajiem ziņojumiem par ESI fondu programmām un finanšu instrumentiem 2014.–2020. gada periodā, kā arī ar ziņojumu par 2007.–2013. gada perioda *ex post* novērtējumu. Mēs sagaidām spraigu diskusiju par kohēzijas politikas efektivitāti, tās ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu īstenošanā un ievirzi pēc 2020. gada. Slovākijas prezidentūras laikā esam iecerējuši pierādīt, ka kohēzijas politika ir galvenā ES ieguldījumu politika, kas mazina reģionālās atšķirības, un atbalstīt priekšlikumus, kas ļauj vienkāršot šīs politikas īstenošanu un mazināt administratīvo slogu.

Reģionālās politikas jomā mēs Slovākijā plānojam vairākus vērienīgus pasākumus, proti, ES kohēzijas politikai veltītu konferenci, ikgadējo forumu par ES stratēģiju Donavas reģionā un Reģionu komitejas augstākā līmeņa sanākumi. Tiek plānota arī HABITAT III pasaules konference par mājokļiem un pilsētu attīstību. Mēs strādāsim, lai nodrošinātu konstruktīvu ES dalībvalstu nostāju konferences noslēguma dokumentu sagatavošanā un ES pilsētvides attīstības programmas pienācīgu pamanāmību šajā forumā.

▶ UZZINIET VAIRĀK
www.sk16.eu

▶ IGAUNIJA: UZMANĪBAS CENTRĀ – KONKURĒTSPĒJA UN IZAUGSME

Laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam Igaunija bija viena no visaugstāk novērtētajām valstīm ES līdzekļu apguves jomā. *Panorama* sarunājas ar finanšu ministru Sven Sester par Igaunijas ieguvumiem no kohēzijas politikas un valsts prioritātēm jaunajā plānošanas periodā.

▶ **Neskaitot teicamo finanšu procesu, kādi bija galvenie ar kohēzijas politiku saistītie panākumi Igaunijā?**

Strukturālie fondi ir būtiski ietekmējuši Igaunijas attīstību. Galvenais uzsvars bija uz mūsu ekonomikas izaugsmes stimulēšanu, veicinot eksportu un inovācijas, kā arī modernizējot mūsu pamatinfrastruktūru dažādās jomās. ES finansējums veicināja eksporta uzņēmumu skaita un eksporta apgrozījuma divkāršošanu.

Tomēr ES finansējuma ietekme neatspoguļojas statistikā un ekonomiskajos rādītājos vien. Tā ir jūtama ikdienas dzīvē un vērojama visā valstī. Ceļš, pa kuru braucam, dzelzceļa pakalpojumi, ko izmantojam, piekļuve tīram dzeramajam ūdenim, internets mājās, e-pakalpojumi, kas nelietderīgi izmantotu stundu vietā ļauj sazināties ar valsts iestādēm, veicot vien dažus klikšķus, – ES ieguldījumi ir padarījuši Igauniju par labāku vietu gan uzņēmumiem, gan iedzīvotājiem.

Īpašu uzmanību veltām mūsu digitālajai programmai, un ES finansējums, atbalstot infrastruktūras, tīklu un lietojumprogrammu izstrādi tiešsaistes pakalpojumiem, ir palīdzējis pārvērst Igauniju par vienu no attīstītākajām e-sabiedrībām pasaulē. Rezultātā 77% iedzīvotāju lieto internetu un regulāri izmanto tādas e-pakalpojumus kā e-vēlēšanas, e-nodokļi, e-policija, e-veselības aprūpe, internetbanka un e-skola (skat. arī *Panorama* 52).

Turklāt mēs zinām, ka papildus infrastruktūrai un uzņēmumiem mums ir jāiegulda arī mūsu iedzīvotājos, un ES

fondi joprojām ir ļoti svarīga nozīme mūsu darba tirgū, izglītības un sociālajās reformās. Piemēram, esam modernizējuši 90% arodskolu, lai tās atbilstu mūsdienu ekonomikas vajadzībām.

Igauniju smagi skāra ekonomikas un finanšu krīze, bet ES fondu pieejamība un iespēja ātri pārstrādāt atbalsta shēmas palīdzēja pielāgot un atveseļot ekonomiku.

▶ **Kādi ir galvenie secinājumi? Kā tie ietekmēja plānošanu 2014.–2020. gada periodam?**

Pamatojoties uz pieredzi, mēs vienojamies par diviem galvenajiem principiem 2014.–2020. gada periodam, proti, ES1 fondi ir unikāla svira, un ir jākoncentrējas uz rezultātu gūšanu. Naudas izlietošana un zems kļūdu rādītājs nevar būt mērķis. Līdzekļu izmantošanai būtu jārada strukturālas pārmaiņas attīstībā, uzlabojot efektivitāti, lietderību vai kvalitāti kādā jomā vai nozarē, kā arī nodrošinot pozitīvu ietekmi ilgtermiņā (piemēram, strukturālo reformu un svarīgu projektu sākšana un īstenošana).

Esam gandarīti, ka kohēzijas politika tagad ir cieši saistīta ar stratēģiju "Eiropa 2020", ar konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem un ar fiskāli atbildīgu darbību katrā dalībvalstī.

▶ **Kāda ir ERAF, Kohēzijas fonda un ESF ieguldījumu stratēģija 2014.–2020. gadā? Kādus rezultātus sagaidāt?**

Mēs esam pārliecināti, ka visi ES fondi un valsts fondi ir jāplāno kopā – integrēti – gan attiecībā uz ES, gan valsts mērķiem.

Stratēģiskais mērķis ir sava artava stratēģijas "Eiropa 2020" un atbilstīgās valsts mēroga stratēģijas "Igaunija 2020" mērķu īstenošanā. Plānošanas posmā Igaunija veltīja daudz pūļu, lai analizētu mūsu attīstības vajadzības turpmākajos 7–10 gados – ne tikai jomās, kas ir tiesīgas pretendēt uz ES atbalstu, bet valstī kopumā, jo ES atbalsts nav kaut kas nošķirts. Tas ir būtisks finansējuma avots papildus valsts

publiskajam finansējumam. Lai sekmētu saskaņošanu starp valsts iestādēm un dažādiem fondiem, mēs arī izmantojam iespēju īstenot tikai vienu darbības programmu iepriekšējo trīs programmu vietā, tādējādi nodrošinot ES fondu integrētu un efektīvu izmantojumu.

Mūsu pieeju lielā mērā nosaka uzskats, ka kohēzijas politikas ieguldījumiem ir jāuzlabo mūsu konkurētspēja un jāveicina ekonomikas attīstība.

Aptuveni viena trešdaļa finansējuma tiks izmantota uz zināšanām balstītas un starptautiskā mērogā konkurētspējīgas ekonomikas jomā. Mēs nodrošinām iespējas uzņēmējiem un pētniecības un izstrādes iestādēm radīt jaunus un inovatīvus produktus un pakalpojumus, augt un piekļūt jauniem eksporta tirgiem. Mūsu MVU produktivitātei būtu jāpalielinās par 40%, savukārt eksporta uzņēmumu skaitam būtu jāpieaug par 25%.

Viena trešdaļa tiks ieguldīta izglītībā, nodarbinātībā un sociālajā iekļaušanā. Galvenais mērķis būs nodrošināt labāku kvalifikāciju darbspējīgā vecuma iedzīvotājiem un uzlabot viņu konkurētspēju darba tirgū.

Atlikusī trešdaļa tiks ieguldīta pamatinfrastruktūrā – multimodalitātē transporta jomā, IKT savienojumos un energoefektivitātē.

▶ Igaunija 2007.–2013. gada periodā ir izmantojusi finanšu instrumentus uzņēmumu atbalsta un mājokļu energoefektivitātes nodrošināšanas jomā. Turklāt tā plāno palielināt finanšu instrumentu īpatsvaru un paplašināt to lietojuma jomas. Pamatojoties uz pieredzi, kādas

priekšrocības sniedz finanšu instrumentu izmantošana kohēzijas politikā?

Tā kā valstu budžeti ir pakļauti arvien lielākam finansiālam spiedienam, Igaunija uzskata, ka finanšu instrumenti ir būtisks veids, kā, atbalstot dažādas politikas jomas, mazināt spiedienu un nodrošināt ilgtermiņa ilgtspējību. Mēs vēlamies veicināt attīstību, nevis atbalstīt atkarību no palīdzības. Dotācijas ne vienmēr ir ilgtspējīgāks veids, kā uzlabot konkrētu atbalsta saņēmēju vai valsts konkurētspēju.

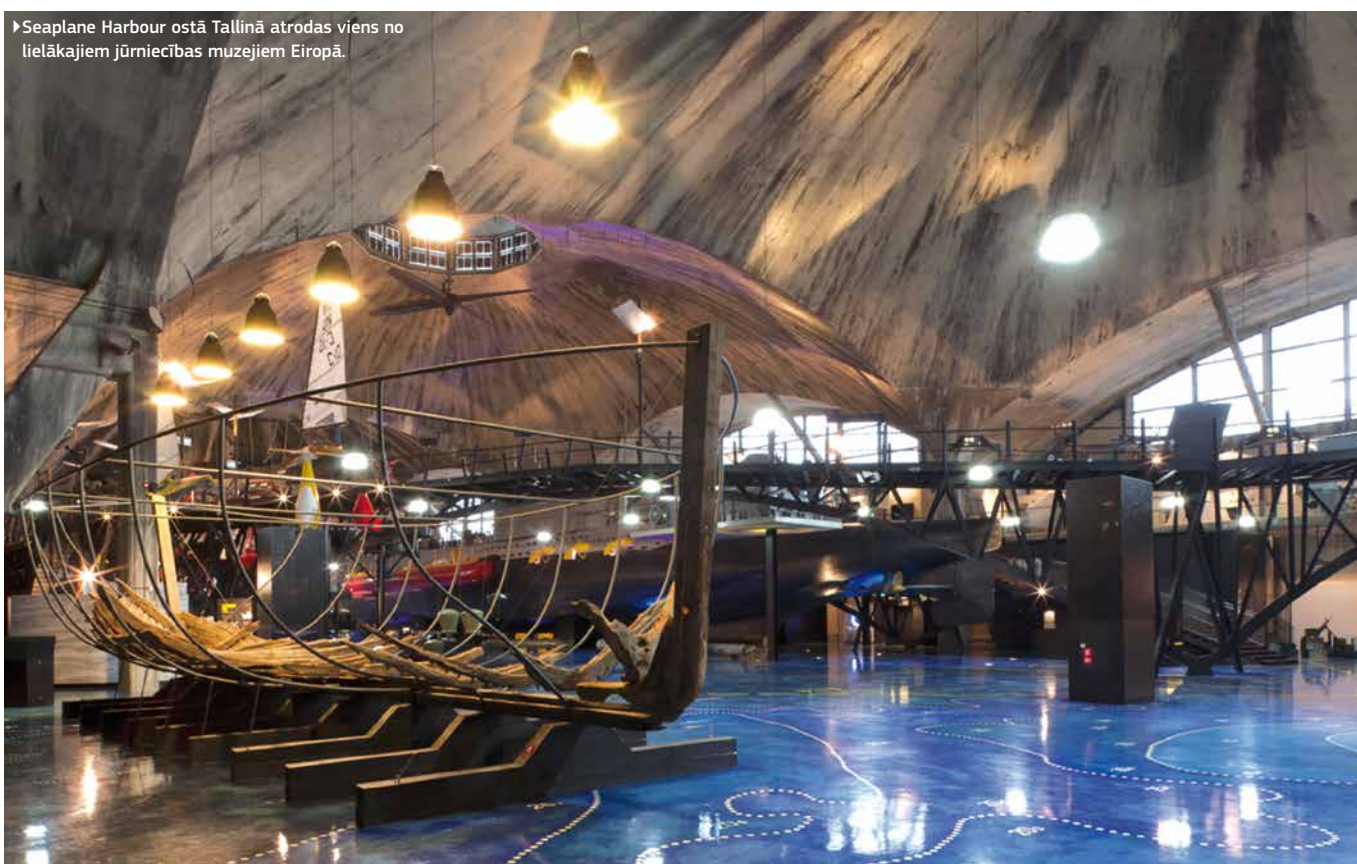
Igaunijā ir lielākais jaunizveidotu uzņēmumu uz vienu iedzīvotāju skaits Eiropā, un tas apliecina, cik vienkārši te ir sākt uzņēmējdarbību. Uzskatījām, ka uzņēmumu izaugsmi Igaunijā labvēlīgi ietekmēs Baltijas Inovāciju fonda izveide kopā ar pārējām Baltijas valstīm un peļņas, kas gūta, pateicoties ES finanšu instrumentiem, ieguldīšana. Tas apliecina, ka finanšu instrumentu izmantošanai var būt patiesi daudzkrāšņojoša un atgriezeniska ietekme uz ekonomiku.

Sagaidāms, ka ar finanšu instrumentu starpniecību veiktie ESI fondu ieguldījumi salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada periodu vismaz divkāršosies. Šis mērķis tiek apspriests arī ES līmenī. Uzņēmumi varēs piekļūt lielākam kapitālam, un ir plānots jauns darbības virziens, kas ietver atbalstu resursu izmantošanas efektivitātes uzlabošanai uzņēmumos. Mēs arī turpināsim pārraudzīt citas jomas un izskatīt papildu finanšu instrumentu jaunas izmantojuma iespējas šajā finanšu periodā.

▶ UZZINIET VAIRĀK

www.strukturifondid.ee/en/

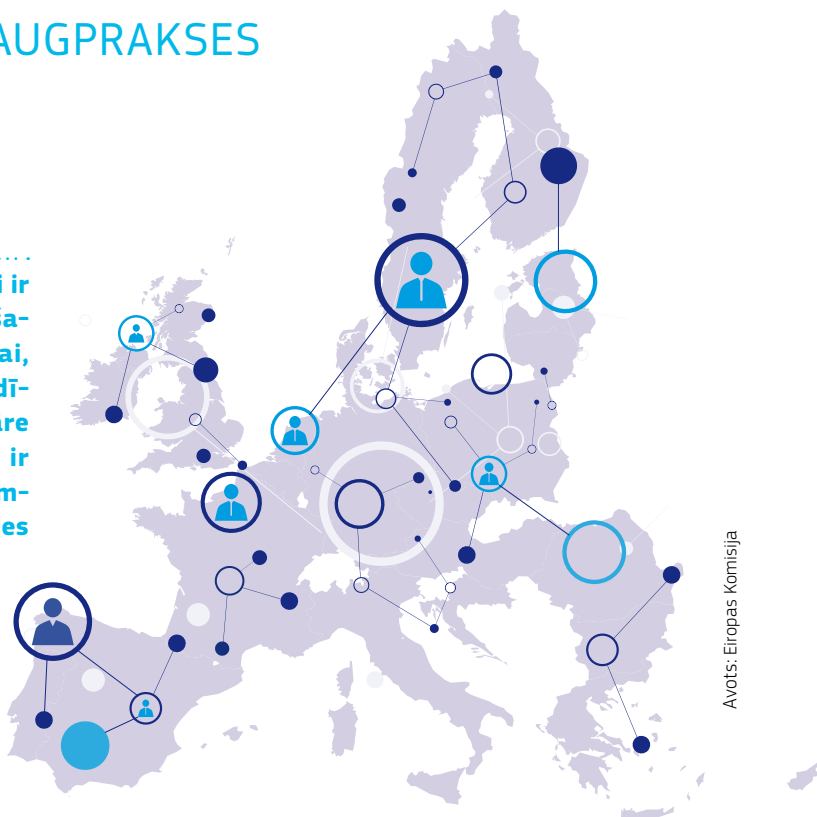
▶ Seaplane Harbour ostā Tallinā atrodas viens no lielākajiem jūrniecības muzejiem Eiropā.

▶ EFEKTĪVAS VALSTS PĀRVALDES VEICINĀŠANA

PAMATNOSTĀDNES UN PARAUGPRAKSES PALĪDZ ORIENTĒTIES

Eksperti bieži saka, ka ES finansējuma saņemšanai ir vajadzīgs labs projekts, kas sniedz ieguvumus tiešajam atbalsta saņēmējam un plašākai sabiedrībai, tomēr sekmes būs atkarīgas no prasmīgas pārvaldības. Šā iemesla dēļ ES reģionālās politikas komisāre Corina Crețu jau kopš pilnvaru termiņa sākuma ir uzsvērusi, ka kohēzijas politikas finansējuma saņemšanas priekšnosacījums ir efektīva valsts pārvaldes darbība dalībvalstīs un reģionos, lai šis finansējums radītu pēc iespējas ievērojamāku ietekmi uz vietas. Lai ES atbalstītie ieguldījumi sniegtu labus rezultātus, ir būtiski stiprināt valsts administratīvo spēju un uzlabot pārvaldību, un to arvien labāk izprot arī dalībvalstis.

Avots: Eiropas Komisija

Komisija un tās Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts pilnīgo veidu, kā līdzekļi tiks ieguldīti un pārvaldīti 2014.–2020. gada periodā. Īstenošanas uzlabošanas darba grupas ietvaros ir notikusi teicama iesaistīto valstu sadarbība, nodrošinot būtiskus rezultātus saistībā ar ES finansējuma zaudēšanas riska samazināšanu. Turklāt ĢD Kompetences centrs administratīvās spējas palielināšanas jautājumos ir īstenojis citas iniciatīvas, kuru mērķis ir atbalstīt valsts, reģionālās un vietējās pārvaldes iestāžu centienus uzlabot to administratīvo spēju ES līdzfinansēto ieguldījumu pārvaldības jomā.

PEER 2 PEER sniedz pirmos rezultātus

Komisāre Corina Crețu 2015. gada martā oficiāli atklāja jauno instrumentu REGIO PEER 2 PEER, kas veicina apmaiņu starp ES fondu pārvaldības iestādēm. Valsts ierēdņiem tagad ir vieglāk pieejama informācija par labās prakses piemēriem visā Eiropā, un tie var iepazīties ar pieredzi, ko guvuši vairāk nekā 24 000 ierēdņu, kuri pārvalda Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu. Galvenās REGIO PEER 2 PEER kvalitātes ir parocīgums, elastība, spēja ātri reaģēt, uzsvars uz konkrētiem tematiem un īpaši pielāgots apmaiņu kvalitātes kontrole.

Iniciatīvas ietvaros ir saņemti vairāki pieteikumi no dažādām dalībvalstīm, un Bulgārijā, Horvātijā, Polijā un Francijā

jau ir īstenoti sekmīgi apmaiņas pasākumi. Līdz šim saņemtie pieprasījumi apliecina lielu interesi par pieredzes apmaiņu ar kolēģiem citās dalībvalstīs tādās jomās kā finanšu instrumenti, valsts atbalsts, publiskie iepirkumi, jauni instrumenti pilsētattīstības jomā, pārrēķināšana un korupcijas novēršana. REGIO PEER 2 PEER pašlaik darbojas izmēģinājuma režīmā, un tā darbības rezultāti, kā arī turpmākā darba kārtība tiks izvērtēta 2016. gada beigās.

Integritātes pakti ES projektu pārrēķināšanas un efektivitātes veicināšanai

Kompetences centrs administratīvās spējas palielināšanas jautājumos šogad atklāja citu iniciatīvu – integritātes pakts. To mērķis ir ES fondu integritātes, pārrēķināšanas un efektivitātes nodrošināšana. Integritātes pakts ir “Transparency International” izstrādāts instruments, kura uzdevums ir palīdzēt valstīm, uzņēmumiem un pilsoniskajai sabiedrībai uzlabot uzticēšanos publiskajiem iepirkumiem. Integritātes pakts ir juridiski saistošs nolīgums starp līgumslēdzēju iestādi un uzņēmumiem, kas piedalās publiskajos iepirkumos; ar šo nolīgumu puses apņemas nepieļaut korupciju un īstenot iepirkuma procesu integrēti, pārrēķināmi un efektīvi. Viens no

►Komisāre Corina Crețu un Miklos Marshall, "Transparency International" rīkotājdirektora vietnieks.

galvenajiem instrumenta elementiem ir nolīguma izpildes pārraudzība, ko veic trešā puse – kāda pilsoniskās sabiedrības organizācija.

Komisija, cieši sadarbojoties ar "Transparency International", ir nolēmusi izmēģinājuma režīmā izmantot šo instrumentu vairākos ES līdzfinansētos projektos. 2015. gada maijā tika publicēts uzaicinājums paust ieinteresētību par dalību iniciatīvā, un tas bija adresēts gan valsts pārvaldes iestādēm (ES fondu pārvaldības iestādēm vai ES atbalsta saņēmējiem), gan pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem. Paustā atsaucība pārspēja prognozes. Komisija saņēma 56 pieteikumus no 13 dalībvalstīm; 25 pieteikumus iesniedza pilsoniskās sabiedrības organizācijas, savukārt 31 pieteikumu – valsts iestādes. Izvēlēto projektu īstenotāji pašlaik gatavojas sākt īstenošanas posmu.

Tiek sagaidīts, ka integritātes pakta eksperimentālais projekts veicinās labas pārvaldības principu, piemēram, pārredzamības un izmaksu taupīšanas, ievērošanu. Pieredze liecina, ka, pateicoties stingrākām publisko iepirkumu procedūrām, projekts varētu nodrošināt līgumu izmaksu samazinājumu līdz pat 30%.

Atbalsts visbiežāk pieļauto kļūdu novēršanai publisko iepirkumu jomā

Integritātes pakti nav vienīgā iniciatīva attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem ES līdzfinansēto projektu ietvaros. Kompetences centrs administratīvās spējas palielināšanas jautājumos vairāku iemeslu dēļ ir noteicis šo jomu par vienu no savām galvenajām prioritātēm. Publiskie iepirkumi veido

aptuveni 19% no ES IKP. Aplēses liecina, ka aptuveni 48% no Eiropas strukturālo un investīcijas fondu līdzekļiem tiek piešķirti, izmantojot publisko iepirkumu procedūras, un šajā posmā rodas visvairāk problēmu. Publisko iepirkumu procedūrās pieļauto kļūdu dēļ iespējamas ievērojamas finanšu korekcijas un līdzekļu zaudējumi. Vairumā gadījumu kļūdu cēlonis ir pieredzes trūkums sarežģīto noteikumu piemērošanā, tāpēc Komisija palīdz attiecīgajā jomā mazāk pieredzējušām dalībvalstu līgumslēdzējām iestādēm, piedāvājot lietotājam draudzīgu rokasgrāmatu. Tajā ir apkopoti padomi par to, kā novērst visbiežāk pieļautās kļūdas būvdarbu, pakalpojumu vai preču iepirkumos, kuros izmanto ES līdzfinansējumu.

"Pilnība nav sasniedzama, tomēr, ja uz to tiecamies, varam sasniegt izcilību"

Viens no labas pārvaldības principiem ir nepārtraukti centieni panākt uzlabojumus. Tagad uzmanības centrā ir jaunās programmas 2014.–2020. gada periodam, un Komisija ir apņēmusies gādāt, lai netiktu atkārtotas iepriekš pieļautās kļūdas. Mērķis ir sākt jauno plānošanas periodu ar uzlabotām struktūrām, prasmēm un efektivitāti. Šādi uzlabojumi ir vajadzīgi ne tikai tāpēc, lai nodrošinātu iespējami lielāku labumu no publiskā finansējuma izmantošanas, bet arī tāpēc, lai radītu izaugsmi un darbavietas, veicinātu uzticēšanos iestādēm un politikas ticamību.

►UZZINIET VAIRĀK

Līdzekļu ieguldīšanas un pārvaldības uzlabošana:
<http://europa.eu/!VJ96UM>

▶ INFORMĒŠANA PAR ES FONDIEM VIETĒJĀ LĪMENĪ

Cik daudzi iedzīvotāji ir informēti par to, kā Eiropas strukturālie un investīciju fondi ietekmē viņu reģionu un kādas iespējas tie sniedz?

Lai nodrošinātu labāku pamanāmību ar reģionālās politikas un pilsētpolitikas starpniecību veiktajiem materiālajiem ieguldījumiem (EUR 351,8 miljardi 2014.–2020. gada periodā), Eiropas Komisija, vadošās iestādes un “Europe Direct” informācijas centri īsteno kopīgu darbu saziņas jomā. Tā mērķis ir informēt potenciālos atbalsta saņēmējus par finansējuma saņemšanas iespējām un vērst iedzīvotāju uzmanību uz vietējā līmenī panāktajiem konkrētajiem rezultātiem.

Tuvāk iedzīvotājiem

Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts 2015. gadā vairāk uzmanības velta tam, lai tuvinātos iedzīvotājiem, izstrādājot pasākumus sadarbībā ar attiecīgajiem partneriem dalībvalstīs. Vairākās ES dalībvalstīs tiek organizēti semināri un informācijas sesijas, lai apspriestu, kā labāk informēt par kohēzijas politiku.

Pirmās šādas pasākumus organizēja Vācija, Itālija, Zviedrija, Bulgārija, Grieķija un Apvienotā Karaliste, savukārt Spānija, Horvātija un Rumānija ir paudušas apņemšanos sekot šim piemēram atlikušajos 2015. gada mēnešos.

Itālijā un Bulgārijā semināri par komunikāciju atbildīgajām personām tika apvienoti ar semināriem, kuru mērķauditorija bija valsts un vietējā mēroga plašsaziņas līdzekļu žurnālisti. Šajos pasākumos plašsaziņas līdzekļu pārstāvji tika informēti par kohēzijas politikas prioritātēm un mērķiem 2014.–2020. gada periodā, kā arī par to, kā kohēzijas politika, izmantojot mērķtiecīgus ieguldījumus, sekmē nodarbinātību un izaugsmi.

Pēdējā INFORM tīkla sanāksmē (2015. gada jūnijā Lillē), kurā piedalījās ERAF komunikāciju speciālisti, galvenokārt tika apspriestas Jean-Claude Juncker vadītās Komisijas politiskās prioritātes. Lektori un eksperti gan no dalībvalstīm, gan

INFORM UN INIO

Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD koordinētais INFORM ir ES mēroga tīkls, kas apvieno komunikācijas speciālistus, kuri atbild par ERAF un Kohēzijas fonda ieguldījumiem veltīto komunikācijas pasākumu īstenošanu dalībvalstīs. INIO ir Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD koordinēts tīkls, kas aptver Eiropas Sociālā fonda komunikācijas koordinatorus dalībvalstīs.

Abu tīklu mērķis ir uzlabot ES līdzfinansēto projektu pamanāmību, daloties pieredzē un labajās praksēs. Tie cenšas uzlabot komunikācijas kvalitāti, lai veicinātu plašākas sabiedrības informētību par politikas programmu sniegtajiem ieguvumiem.

dažādiem Komisijas dienestiem, tostarp Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD, skaidroja saikni starp Investīciju plānu Eiropai, digitālo vienoto tirgu, mazoglekļa ekonomiku un Enerģētikas savienību, kā arī kohēzijas politikas ieguldījumu šajās prioritātēs.

Darbības programmas atklāšanas pasākumi

Dalībvalstis un vadošās iestādes atbild par komunikācijas stratēģijas izstrādi katrai darbības programmai sešu mēnešu laikā pēc tās pieņemšanas. Eiropas Komisijai stratēģija nav oficiāli jāapstiprina, tomēr ir jābūt par to informētai un jāsaņem stratēģija ar Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu oficiālā elektroniskās pārvaldības rīka SFC2014 starpniecību.

Gandrīz 40% DP komunikācijas stratēģiju tika apstiprināti 2015. gada pirmajā pusē, un gandrīz visas pārējās stratēģijas tiks apstiprinātas pirms 2016. gada sākuma.

“Mums ir viens, toties vērienīgs mērķis – izmantot ES finansējumu bezprecedenta apmērā, lai veiktu vēl vienu attīstības lēcienu uz priekšu. Ikviens zlots no PLN 500 miljardiem tiks ieguldīts pārdomāti.”

► EWA KOPACZ – POLIJAS PREMĒRMINISTRE

INFORMĒŠANAS UN KOMUNIKĀCIJAS NOTEIKUMI

Uzziniet vairāk par informēšanas un publicitātes noteikumiem, tostarp par logotipu izmantojumu.

► Informēšanas un komunikācijas noteikumiem, tostarp regulām, veltīta tīmekļa lapa “Inforegio” tīmekļa vietnē: www.ec.europa.eu/regional_policy/lv/policy/communication/legislation/

► Ņemot vērā iedzīvotāju prasību, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD ir sniedzis ES emblēmas (logotipa) izmantojuma piemērus un atsauci uz fondu visās valodās: www.ec.europa.eu/regional_policy/lv/information/logos/

► Informēšanas un komunikācijas noteikumu praktiskas īstenošanas gaitā dažkārt rodas jautājumi. Lai palīdzētu vadošajām iestādēm, “Inforegio” lapā ir pieejami regulāri atjaunināti bieži uzdotie jautājumi (FAQ) par komunikācijas noteikumu interpretāciju (atbildes tiek saskaņotas starp Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD): www.ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/communication/qa_comm.pdf

Lai gan Eiropas Komisija atbalsta dažādu fondu sadarbību komunikācijas jomā, dalībvalstis un vadošās iestādes var brīvi izvēlēties valsts un reģionālajai situācijai vispiemērotāko pieeju (centralizētu vai decentralizētu, kā arī viena fonda vai daudzfondu pieeju). Ir izvēlētas patiešām dažādas pieejas, piemēram, viena komunikācijas stratēģija, kas aptver visus ESI fondus (Bulgārijas, Maltas un Lacio reģiona (Itālija) gadījumā), viena stratēģija, kas aptver ERAF un ESF programmas, kā arī specializētas stratēģijas katrai darbības programmai un fondam.

Darbības programmu atklāšanas pasākumi ir būtiska komunikācijas iespēja, un šo pasākumu mērķauditorijai vajadzētu būt pēc iespējas plašākai, ietverot arī plašsaziņas līdzekļus. Polijā, kurai no 2014.–2020. gada perioda ES ieguldījumu budžeta ir atvēlēta vislielākā summa (EUR 89 miljardi, ņemot vērā visus ESI fondus), atklāšanas pasākumā piedalījās premjerministre **Ewa Kopacz** un 16 Polijas reģionu maršali. Maršali simboliski pārņēma pieņemtās darbības programmas no reģionālās attīstības ministres **Maria Wasiak** un reģionālās politikas komisāres **Corina Crețu**. Pasākums, kas norisinājās 2015. gada februārī, tika plaši atspoguļots virknē plašsaziņas līdzekļu.

Citu inovatīvu atklāšanas pasākumu organizēja “Interreg Europe”. Tā bija konference Itālijas pilsētā Boloņā, kas pulcēja 850 politikas veidotāju un speciālistu un kurā liels skaits dalībnieku – 1 200 cilvēku – piedalījās tiešsaistē. Vairāk nekā 2 000 cilvēku piedalījās diskusijās 130 tīklu veidošanas grupās gan klātienē, gan tiešsaistē, izmantojot sociālos tīklus.

Arī to programmu īstenošanai, kuru komunikācijas stratēģijas vēl nav apstiprinātas, tiek mudināti organizēt atklāšanas pasākumus, jo pieredze liecina, ka šādi pasākumi ir lieliska iespēja piesaistīt potenciālo atbalsta saņēmēju uzmanību un informēt viņus par jaunajām finansējuma saņemšanas iespējām, kā arī uzlabot sabiedrības informētību par panākumiem, kas gūti, īstenojot iepriekšējās programmas.

► IEDZĪVOTĀJU INFORMĒTĪBA UN VIEDOKLIS PAR ES REĢIONĀLO POLITIKU

JAUNĀKĀ EIROBAROMETRA PĒTĪJUMA REZULTĀTI

Reģionālajai politikai kā Eiropas Savienības galvenajam ieguldījumam rīkam ir būtiska nozīme Eiropas reģionu ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanā, izaugsmes veicināšanā un darbavietu radīšanā. Reizi divos vai trijos gados Komisija veic pētījumu, lai noskaidrotu iedzīvotāju informētību un viedokli par ES reģionālo politiku. Jaunākais pētījums tika veikts 2015. gada jūnijā un sniedz ieskatu par pašreizējo viedokli.

Var secināt, ka salīdzinājumā ar pētījumiem, kas tika veikti 2010. un 2013. gadā un kuru ietvaros tika uzdoti līdzīgi jautājumi, informētība par ES reģionālo politiku ir saglabājusies iepriekšējā līmenī, proti, 34% respondentu ir dzirdējuši par ES līdzfinansētiem projektiem reģionā, kurā viņi dzīvo.

► **UZZINIET VAIRĀK**

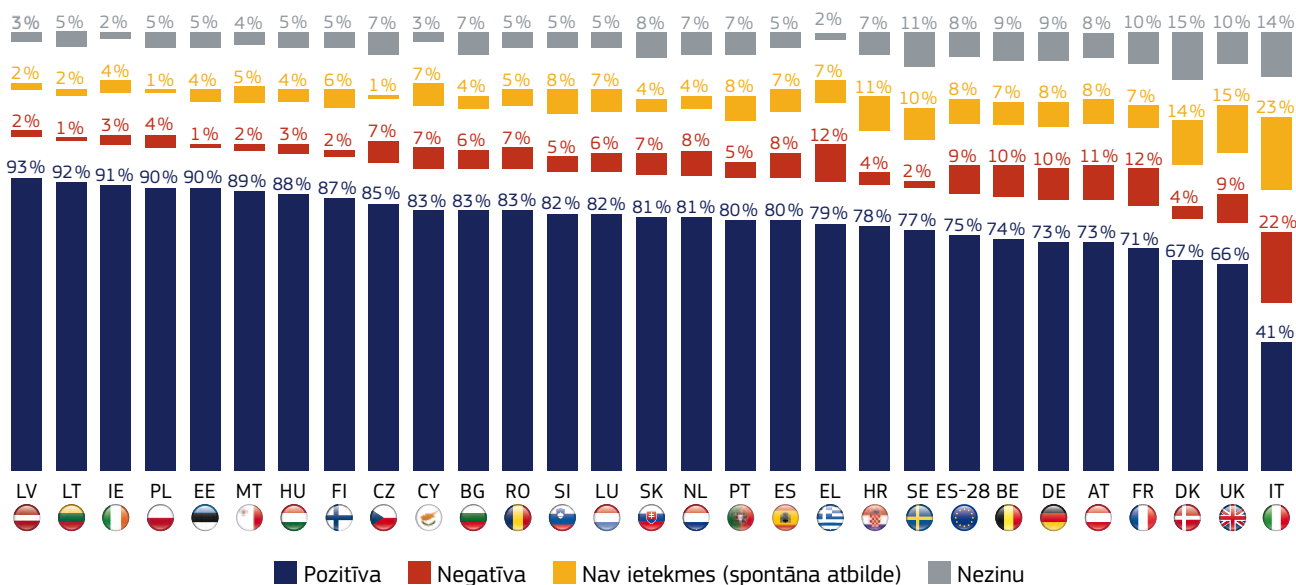
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb83/eb83_lv.htm

PROJEKTU IETEKME

Labās ziņas: trīs ceturtdaļas no iedzīvotājiem, kuri ir informēti par ES reģionālo politiku, uzskata, ka šo projektu ietekme ir pozitīva. Šis iedvesmojošais rezultāts apliecina ES reģionālās politikas projektu milzīgo potenciālu saziņas jomā. Aplūkojot konkrētās valstīs sniegtās atbildes, Igaunijā, Īrijā, Latvijā, Lietuvā un Polijā pozitīva viedokļa rādītāji pārsniedza 90% robežu.

JAUTĀJUMS

Ņemot vērā visus projektus, par kuriem esat dzirdējis(-usi), vai, jūsuprāt, šim atbalstam bija pozitīva vai negatīva ietekme uz jūsu pilsētas vai reģiona attīstību?

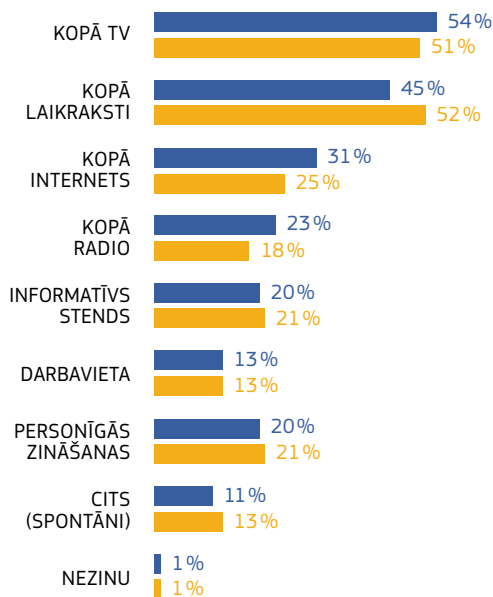
PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻI

No kuriem plašsaziņas līdzekļiem iedzīvotāji uzzina par ES reģionālās politikas projektiem? Laikrakstus (45%) ir aizstājusi televīzija, ko kā primāro informācijas avotu par ES līdzfinansētajiem projektiem minēja vairāk nekā puse respondentu (54%). Pieaug arī citu avotu – interneta un radio – rādītāji. Pētījumā arī noskaidrots, ka vecuma grupā no 15 līdz 39 gadiem (41%) internets ir primārais avots, no kura uzzina par ES reģionālajiem projektiem.

JAUTĀJUMS

Kur jūs par to dzirdējāt? Pirmo reizi? Un vēlāk? (iespējamās vairākas atbildes)

▶ % ES-28

PĒTĪJUMS: ■ 2015. g. jūn. ■ 2013. g. sept.

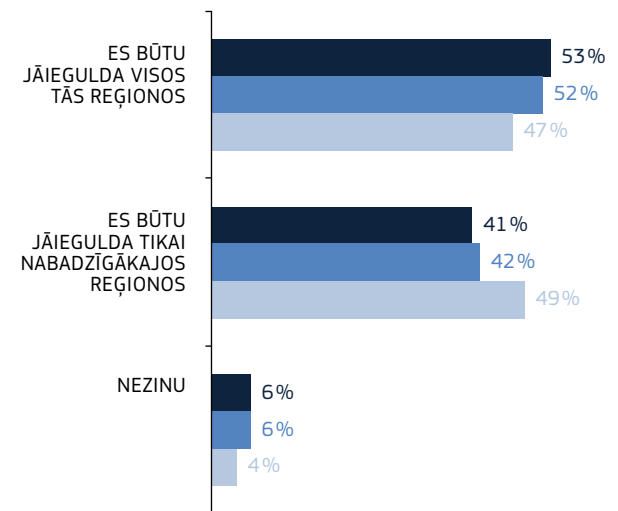
ATBALSTS

ES iedzīvotāju vairākums uzskata, ka ES būtu jāturpina ieguldīt visos tās reģionos. Pētījums arī apliecina, ka 18 dalībvalstīs no 28 lielākā daļa iedzīvotāju atbalsta šo viedokli, tostarp iedzīvotāji valstīs, kurās ir daudz pārtikušu reģionu (piemēram, Austrija, Luksemburga, Somija, Vācija, Zviedrija).

JAUTĀJUMS

Eiropas reģionālā politika atbalsta ekonomikas attīstības projektus visos reģionos. Vai, jūsuprāt, ES būtu jāturpina ieguldīt visos reģionos vai arī jākoncentrējas uz nabadzīgākajiem reģioniem?

▶ % ES-28

PĒTĪJUMS: ■ 2015. g. jūn. ■ 2013. g. sept. ■ 2010. g. jūn.

IEGULDĪJUMU PRIORITĀTES

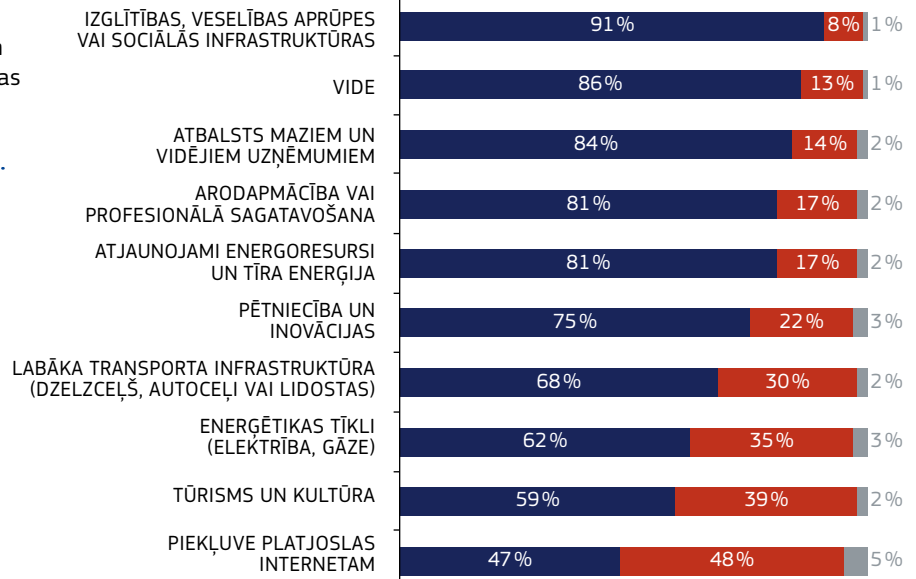
Iedzīvotāji uzskata, ka par prioritāriem jānosaka ieguldījumi izglītības, veselības aprūpes vai sociālajā infrastruktūrā, vides jomā un MVU.

JAUTĀJUMS

ES reģionālās politikas ietvaros iespējams ieguldīt dažādās jomās. Kurus no tālāk norādītajiem piemēriem jūs uzskatāt par svarīgākiem vai mazāk svarīgiem savai pilsētai vai reģionam?

▶ % ES-28

■ Svarīgāks
■ Mazāk svarīgs
■ Nezinu

►PĀRDOMĀTĀ SPECIALIZĀCIJĀ BALSTĪTA REĢIONU EKONOMIKAS PĀRVEIDE – TURPMĀKĀ RĪCĪBA

Pasaules ekonomikas krīze izraisīja ekonomikas stagnāciju un ievērojamu ieguldījumu samazināšanos ES. Reaģējot uz šo situāciju un pamatojoties uz trīs pīlāriem – ieguldījumiem, strukturālo reformu un fiskālo atbildību –, Eiropas Komisija pieņēma makroekonomikas politiku.

Ekonomikas krīze Eiropā pasliktināja situāciju konverģences jomā, kavējot atveseļošanos un turpmāko izaugsmi. Eiropas uzdevums ir atjaunot konverģenci. Pārdomātas specializācijas stratēģijas var būt efektīvs instruments resursu novirzīšanai uz pētniecību, inovācijām un rūpniecības atjaunošanu reģionos, pievēršoties konkrētām jomām, kas šiem reģioniem sniedz salīdzinošas priekšrocības saistībā ar Eiropas turpmākas izaugsmes iespējām, lai visi reģioni pieredzētu izaugsmi un jaunu darbavietu radīšanu un lai būtu iespējams mazināt atšķirības starp tiem.

Stāsts par izaugsmi: ieguldījumu trūkuma novēršana

Viens no pieejamajiem ieguldījumu instrumentiem ir jaunais Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (EFSI), kura mērķis ir laikposmā no 2015. līdz 2017. gadam nodrošināt EUR 315 miljardu pieejamību, lai īstermiņā stimulētu pieprasījumu un palielinātu ekonomisko potenciālu ilgtermiņā.

Tomēr ir aplēsts, ka EFSI var novērst tikai aptuveni vienu trešdaļu no krīzes radītā ieguldījumu trūkuma un galvenokārt attieksies uz lielajiem projektiem. Lai atbalstītu stratēģiskus ieguldījumus, Eiropas strukturālie un investīciju (ESI) fondi laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam nodrošinās ieguldījumu paketi EUR 450 miljardu vērtībā.

ESI fondi arī piesaistīs papildu publiskos un privātos līdzieguldījumus vismaz EUR 150 miljardu apmērā, tādējādi

KAS IR PĀRDOMĀTĀ SPECIALIZĀCIJA?

Tā ir stratēģiska pieeja, kas paredz piešķirt prioritāru statusu ieguldījumiem pētniecībā un inovācijās, lai sekmētu reģionu ekonomisku pārveidi, kā arī stiprināt konkurences priekšrocības un izmantot tirgus iespējas jaunās pievienotās vērtības veidošanas ķēdēs. Reģionālas inovāciju stratēģijas pārdomātai specializācijai (RIS3) ir kļuvušas par priekšnosacījumu darbības programmu izstrādei Eiropas kohēzijas politikas ietvaros.

kopējais piesaistītais finansējums sasniegs EUR 600 miljardus. Aptuveni 80% no šī finansējuma sniegs labumu mazāk attīstītajiem reģioniem, kurus lejuplīde ir skārusi īpaši smagi.

Plānots, ka vairāk nekā EUR 160 miljardi no ESI fondiem tiks izmantoti, lai atbalstītu ieguldījumus pētniecībā un inovācijās, IKT, MVU konkurētspējā un pārejā uz mazoglekļa ekonomiku. Tā kā ekonomikas izaugsme aizvadītajās desmitgadēs ir bijusi saistīta ar produktivitāti un inovācijām, tie būs galvenie faktori, kas nodrošinās jaunas, ilgtspējīgas darbavietas.

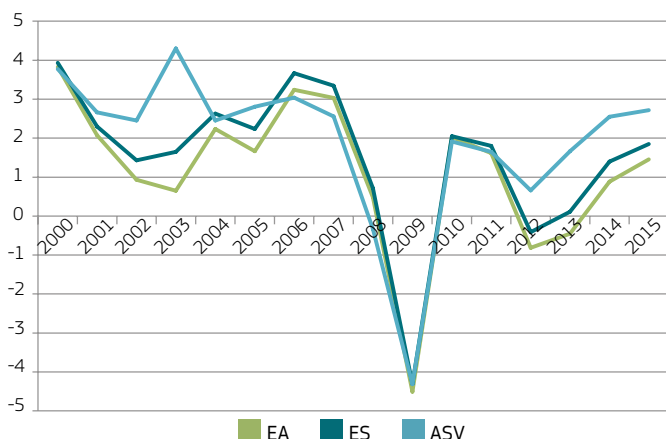
Pārdomāta specializācija: iespēja īstenot pārveidi

Ar RIS3 starpniecību reformētā kohēzijas politika ir ieguvusi būtisku nozīmi Eiropas izaugsmes stratēģijā, kuras uzdevums ir ekonomiskās integrācijas paātrināšana, rūpniecības pārveides īstenošana un izturētspējīgākas ekonomikas radīšana.

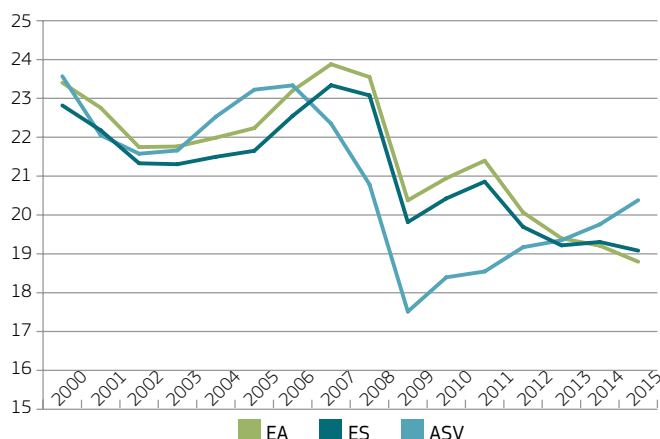

IKP UN IEGULDĪJUMS 2000.–2015. GADĀ ⁽¹⁾

▶ IKP IZAUGSME (%)

▶ IEGULDĪJUMS (% NO IKP)

Lai gan IKP izaugsme Eiropā uzlabojas, ieguldīts tiek daudz mazāk nekā pirms krīzes. Grafikos salīdzināti dati par eurozonu, ES-28 kopumā un ASV.

Avots: Eiropas Politiskās stratēģijas centrs, SVF, Eurostat

Tai arī būtu jānodrošina konverģences atjaunošana Eiropā – pārdomātai specializācijai būtu jāsniedz iespēja dažādos attīstības posmos esošajiem reģioniem panākt augstāku pievienoto vērtību. Turklāt pārdomāta specializācija ir iespēja mazāk attīstītajiem reģioniem sasniegt izrāvienu pievienotās vērtības veidošanas ķēdē, izmantojot vietējo potenciālu pasaules mēroga tirgos.

Pārdomāta specializācija ir noteikta par ESI fondu plānošanas procesa priekšnosacījumu, līdz ar to vairumā reģionu tagad ir izstrādātas stratēģijas ⁽²⁾, kuru pamatā ir izsmelīga reģionālās attīstības problēmu un iespēju analīze, kā arī īpašs “uzņēmējdarbības atklājumu” process. Šī pieeja paredz augšupēju uzņēmējdarbības perspektīvu to uz nākotni vērsto izaugsmes jomu noteikšanā, kurās veicamas inovācijas.

Lai gan pārdomātas specializācijas stratēģiju izstrāde kopumā bija pozitīvs process, kas sniedza reģionālajai politikai jaunus pamatus ⁽³⁾, sarunas par šo *ex ante* nosacījumu izpildi bija sarežģītas. Grūtības radās, piemēram, saistībā ar noteikto prioritāro jomu skaitu un “uzņēmējdarbības atklāšanas” procesa kvalitāti.

Daudzi reģioni, jo īpaši tie, kurus krīze skāra smagi, uzskata, ka pārdomāta specializācija ir adekvāta reakcija uz publisko

resursu pieejamības ierobežošanu. Stratēģija šiem reģioniem sniedz iespēju “risināt krīzi sistemātiski, aizstājot kvantitāti ar kvalitāti” ⁽⁴⁾, proti, tā vietā, lai vienkārši censtos panākt izdevumu palielināšanu pētniecības un izstrādes jomā, uzmanīgi izvērtēt ieguldījumu ietekmi, un “palielināt izturētspēju, lai nodrošinātu labāku sagatavotību nākamās krīzes gadījumā”.

RIS3 īstenošana: pieci izaicinājumi

Nākamais solis ir panākt, lai pārdomāta specializācija funkcionētu visā Eiropā. Lai īstenotu pārdomātas specializācijas stratēģijas un veicinātu īstermiņa atveseļošanu, kā arī vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, izšķiroši ir pieci elementi.

▶ **1. Noteikt konkrētus ieguldījuma projektus** pārmaiņu paātrināšanai. Dalībvalstīm un reģioniem ir jāveido stratēģiska projektu plūsma, kas veicina līdzieguldījumus jaunās pievienotās vērtības veidošanas ķēdēs, pamatojoties uz valsts/reģionālajām pārdomātas specializācijas prioritātēm un Eiropas pamatiniciatīvām.

▶ **2. Izmantot nepārtrauktu “uzņēmējdarbības atklāšanas” procesu**, kurā aktīvi piedalās rūpniecībā un pētniecībā ieinteresētās personas, palīdzot saskaņot prioritārās jomas un pielāgot stratēģijas tirgus attīstībai.

(1) <http://ec.europa.eu/epsc/pdf/presentations/040615vinhassouza.pdf>

(2) Reģionālo pārdomātas specializācijas prioritāšu jomu noteikšanas gaita ir dokumentēta EYE@RIS3 datubāzē.

(3) “Fraunhofer Institute” pētījumā secināts, ka pārdomāta specializācija ir ievērojami atjaunojusi reģionālās plānošanas kultūru un nodrošinājusi labāku izpratni par reģionu potenciālu: www.isi.fraunhofer.de/isi-wAssets/docs/p/de/vortragsfolien/regionen_cluster/S3_Projekt_2014_final.pdf

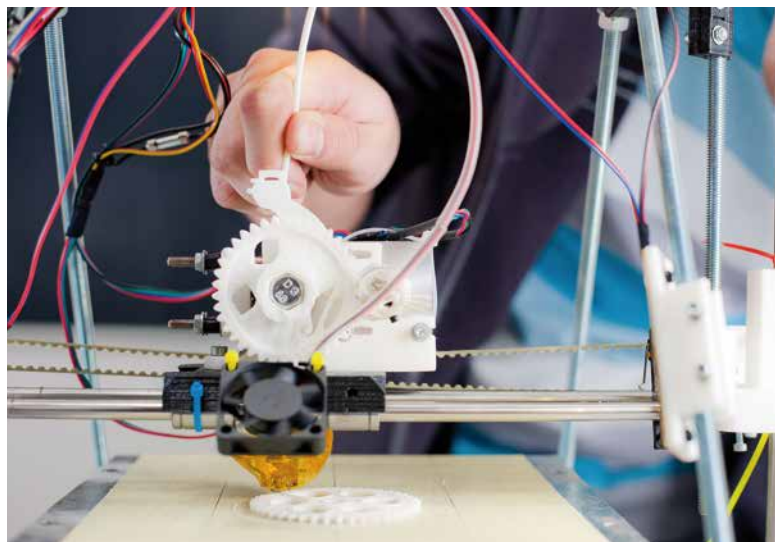
(4) Citāts no Basku valdības delegācijas Briselē pārstāves Marta Marin runas Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD apmācību pasākumā, kas bija veltīts pārdomātai specializācijai (Briselē, 2015. gada 25. jūnijā).

PILOTPROJEKTU PIEMĒRI

► AUGSTAS EFEKTIVITĀTES RAŽOŠANA, IZMANTOJOT 3D DRUKU

3D druka varētu izraisīt revolūciju ražošanā un pārveidot vairākas nozares, kā arī radīt pilnīgi jaunas pievienotās vērtības veidošanas ķēdes un rūpniecības darbības. Tomēr tehnoloģijas ieviešanu un jauno lietojuma veidu popularizēšanu kavē daudzi šķēršļi.

Lai paātrinātu tirgus izveidi, 2014. gada septembrī tika sākts AI pilotprojekts, kas tagad aptver 22 ES reģionus. Tas saņem COSME finansējumu, lai pievienotās vērtības veidošanas ķēdes analizē varētu iekļaut 40 papildu reģionus, tostarp mazāk attīstītus reģionus. Nākamais solis pēc to metodikas pārbaudes ir virzība uz konkrētiem līdzieguldījumiem ar nozares pārstāvju līdzdalību. Pirmo posmu ietvaros tika saņemti seši priekšlikumi par platformu, kas sasaista dažādas pievienotās vērtības veidošanas ķēdes tīklā, proti, divi priekšlikumi attiecībā uz autorūpniecības nozari, pa vienam attiecībā uz tehniku un tekstilizstrādājumiem un divi priekšlikumi attiecībā uz radošajām nozarēm. Tīkla veidošanā ir sasniegts pirmā starpniecības pasākuma sagatavošanas brīdis. Šā pasākuma mērķis ir iesniegt konkrētus pievienotās vērtības veidošanas priekšlikumus un apstiprināt nozares pārstāvju saistības attiecībā uz izmēģinājuma projektiem.

- **3. Pārraudzīt un novērtēt politikas ietekmi** sekmīgai īstenošanai. Tā būtu jāuzskata ne tik daudz par *ex post* kontroli, bet par proaktīvu mācību instrumentu, lai atbalstītu nepārtrauktu “uzņēmējdarbības atklāšanas” procesu un stratēģijas izstrādi.
- **4. Atklāt un izmantot sinerģijas** ar citām shēmām un finansēšanas instrumentiem. Izveidot saskaņotas un savstarpēji papildinošas, nevis sadrumstalotas politikas programmas un stratēģijas.
- **5. Iekļaut pārrobežu, starptautisku vai starpreģionālu dimensiju**, lai panāktu apjomradītu un diversifikācijas radītu ietaupījumu, kas nodrošina labāku individuālā un kopējā potenciāla izmantojumu. Spēkā esošie instrumenti, piemēram, “Interreg”, ir vērsti uz pārdomātās specializācijas piedāvāto iespēju koordinēšanu, lai ietekmētu konkrētu valstu darbības programmas, piemēram, izmantojot starptautiska mēroga klasteru sadarbību.

Ārpus sava reģiona robežām: Avangarda iniciatīva

Pārdomāti ieguldījumi Eiropas pievienotās vērtības veidošanas ķēdēs ietekmēs jaunu nozaru rašanos, esošo nozaru

pārveidi un no tām izrietošu jaunu darbavietu radīšanu. Tāpēc, lai stiprinātu reģionu centienus, ir vajadzīgi starpreģionāli līdzieguldījumi. Lai gan lielākajā daļā valsts un reģionālo RIS3 stratēģiju pārdomātās specializācijas starpreģionālā dimensija ir mazāk izteikta, tagad, pateicoties tādiem tīkliem kā Avangarda iniciatīva, tā nostiprinās.

Avangarda iniciatīvā (AI) iesaistītie 28 reģioni⁽⁵⁾ ir uzņēmušies augsta līmeņa politiskās saistības sadarbības, īstenojot to pārdomātās specializācijas stratēģijas, kā arī maksimāli palielināt gan individuālo, gan kopējo potenciālu. Šie reģioni nosaka jomas, kurās sadarbība varētu veicināt apjomradītus ietaupījumus un radīt iespējas uzņēmējdarbībai.

Šī jaunā pieeja tiek izmēģināta piecos pilotprojektos, un katru īsteno konkrētā nozarēm interesantā jomā.

(5) “Avangarda iniciatīva jaunai izaugsmei ar pārdomātās specializācijas palīdzību” ir tīkls, kuru veido reģioni, kas uzņēmušies politiskās saistības veicināt reģionu nozīmi Eiropas inovāciju un rūpniecības politikā, sniedzot priekšzīmi pārdomātās specializācijas īstenošanas jomā. Šī iniciatīva tika atklāta 2014. gada novembrī Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD augsta līmeņa konferencē, kas bija veltīta pārdomātai specializācijai un organizēta sadarbībā ar Flandriju. Vairāk informācijas: www.s3vanguardinitiative.eu/

▶ PROGRESĪVA RAŽOŠANA AR ENERĢIJU SAISTĪTIEM LIETOJUMA VEIDIEM SKARBOS APSTĀKĻOS (JŪRĀ)

Jūras ekonomika nodrošina ievērojamu izaugsmes potenciālu ne tikai piejūras reģioniem, bet arī ieinteresētajām pusēm, kurām ir pievienotās vērtības veidošanas ķēdēm jūras nozaru izaugsmes jomā atbilstīgas īpašās prasmes un tehnoloģiskās spējas. Šā AI pilotprojekta mērķis ir izmantot iespējas, īpaši pievērsties specializētajam aprīkojumam un komponentiem, kas paredzēti jūras atjaunojamo energoresursu, jūras enerģijas un resursu ieguvei.

Eiropas pievienotās vērtības veidošanas ķēdes šajā jomā nav labi integrētas, un zināšanu apmaiņa ir ļoti ierobežota. Lai maksimāli vairotu ar kopīgajām pievienotās vērtības veidošanas ķēdēm saistītās iespējas, komandas, kuras veido reģionālo pašvaldību un klasteru pārstāvji, pašlaik strādā pie šādiem trīs uzdevumiem:

- ▶ **1) savienot infrastruktūras:** sniegt iespēju MVU no jebkura AI pilotprojekta reģiona piekļūt pētniecības infrastruktūrai;
- ▶ **2) savienot piegādātājus:** atvērt piegādes ķēdes un veicināt MVU sadarbības;
- ▶ **3) savienot partnerus:** veidot starpreģionu rūpniecības konsorcijs, lai izstrādātu produktus un pakalpojumus.

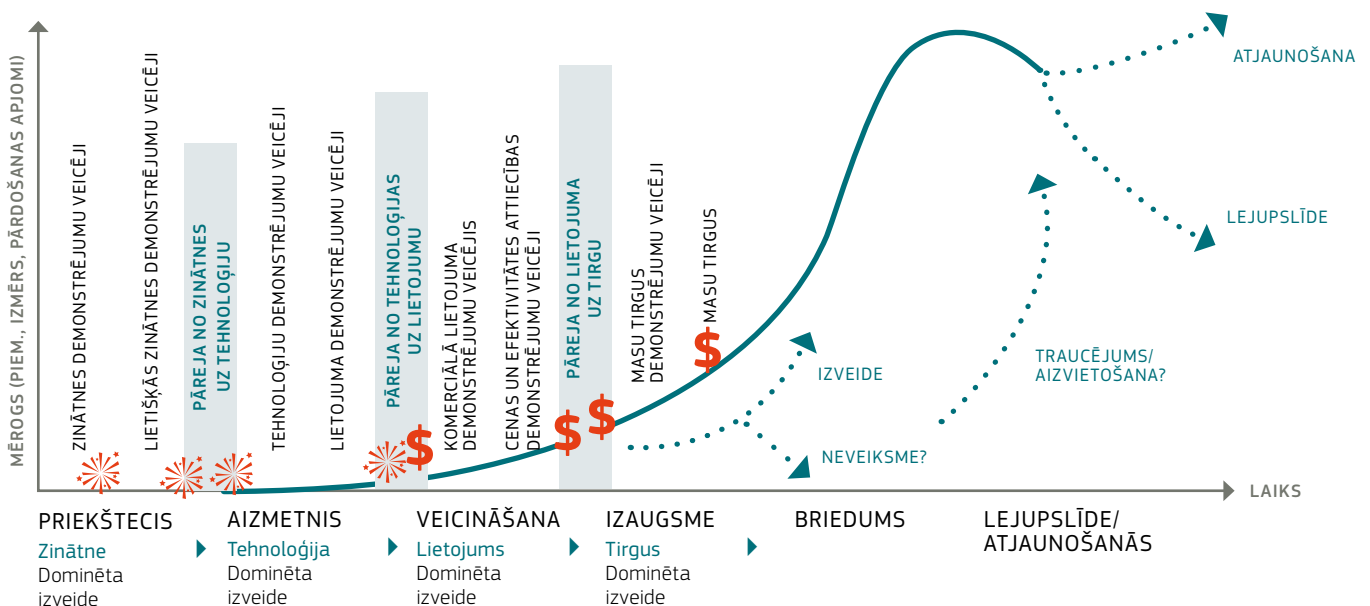
- ▶ Enerģijas izmantošana skarbos apstākļos – vada Skotija (UK) un Basku zeme (ES).
- ▶ Augstas efektivitātes ražošana, izmantojot 3D drukā – vada Flandrija (BE) un Dienvidholande (NL).
- ▶ Ilgtspējīga un efektīva ražošana – vada Katalonija (ES) un Lombardija (IT).
- ▶ Bioproduktu ekonomika – vada Randstada (NL) un Lombardija (IT).
- ▶ Nanotehnoloģija – vada Skone (SE) un Tampere (FI).

Pilotprojektu mērķis ir paātrināt inovatīvu lietojumu ieviešanu tirgū progresīvās ražošanas jomā, izveidojot nozares pārstāvju vadītas starpreģionu demonstrāciju platformas. Tas tiks īstenots, sasaistot un uzlabojot reģionu iniciatīvas. Tādējādi būs iespējams pastiprināt darbības, piekļūt plašākām izmantotāju kopienām un apliecināt skaidru pievienoto vērtību salīdzinājumā ar pašreizējo praksi.

AI metodika pārrobežu “uzņēmējdarbības atklāšanai” un pievienotās vērtības veidošanas ķēdes analīzei tiek piemērota pastiprināšanas procesā, ko veido secīgi posmi:

- ▶ **1) mācīšanās,** kartējot reģionu potenciālu jaunajās pievienotās vērtības veidošanas ķēdēs un nosakot galvenos dalībniekus;
- ▶ **2) savienošana,** “saskaņojot” dalībniekus;
- ▶ **3) demonstrēšana,** izceļot risinājumus, kas tuvina lietojumus tirgum;
- ▶ **4) komercializācija,** līdzieguldot komerciālā risinājumā.

KOPĪGI DEMONSTRĒJUMI PĀREJAS PAĀTRINĀŠANAI

Demonstrējumu veicējiem ir būtiska nozīme pārejās starp dažādiem (jaunas) nozares dzīves cikla posmiem. Nākamā posma attīstība iespējama tikai, kad ir izpildīti demonstrācijas nosacījumi.

Avots: Phaal, O'Sullivan, Routley, Ford & Probert (2011)

AI pilotprojektu mērķis ir veicināt starpreģionālo sadarbību, lai parādītu risinājumu piemērojamību un potenciālu ieviešanai tirgū. AI ietvaros arī tika izstrādāti demonstrējumu veicēju vajadzībām paredzēti instrumenti konkrētu projektu raitākai noteikšanai. Metodika paredz izmantot “matricas pieeju”, kas apvieno “vertikālo” dimensiju saistībā ar modeļa demonstrācijas gadījumiem pievienotās vērtības veidošanas ķēdēs ar “horizontālo” dimensiju, kas nodrošina vairākus gadījumus aptverošus pakalpojumus ekosistēmas darbībai (piemēram, kartēšanu, starpniecību, ceļvežus, pārklāšanos).

Turpmākā darbība: stratēģiskas klasteru partnerības līdz ieguldījumu veikšanai

Minētās izmēģinājuma darbības ir sasniegušas izšķirošu posmu, kurā ir jāsavieno dalībnieki jaunu Eiropas pievienotās vērtības veidošanas ķēžu ietvaros. Lai šo procesu atvieglotu, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD atbalsta profesionālās saskaņošanas pasākumu, kas norisināsies 2016. gada sākumā. Tā uzdevums ir paātrināt darbu AI pilotprojektu ietvaros.

ĢD sadarbībā ar pārdomātas specializācijas platformu plāno konsolidēt Avangarda iniciatīvas metodiku instrumentu kopā, ko izmantos starpreģionu “uzņēmējdarbības atklājumu”

► Pasākuma “GROW your REGION” dalībnieki.

procesā un kas ļaus šo metodiku izplatīt iespējami plašākā mērogā. Tas daudzos reģionos veicinās jaunas pieejas saskaņotai pārdomātas specializācijas stratēģiju īstenošanai. Tas arī sekmēs starpvalstu/starpreģionu koordinēšanas procesu darbības programmu izstrādes un īstenošanas gaitā. Neraugoties uz izlēmīgo virzību plašākas makroreģionālās koordinēšanas virzienā – tā atspoguļojas makroreģionālajās stratēģijās –, koordinēšana joprojām tiek uzskatīta par “vājo punktu”⁽⁶⁾.

Būs svarīgi motivēt un stiprināt virkni stratēģisku, tomēr augšupēju starptautisku un starpreģionālu iniciatīvu, kuras atbalsta reģioni un reģionālie dalībnieki, bet vada klasteri un nozaru pārstāvji un kuru uzdevums ir radīt un sadarbības ceļā attīstīt kopīgas pievienotās vērtības veidošanas ķēdes. Tāpēc tagad darba plānā ir vairāklīmeņu atbalsta mehānisma izveide klasteros balstītai Eiropas ekosistēmai.

Lai stimulētu lielāku skaitu reģionu un programmu pārņemt nozares vadītu pieeju un virzīties uz stratēģiskām klasteru partnerībām, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ĢD 2015. gada 27. un 28. aprīlī rīkoja pasākumu “GROW your REGION”⁽⁷⁾. Pasākumā pulcējās 350 reģionālās politikas veidotāji un klasteru pārstāvji, lai izskatītu kopīgas pieejas pārdomātas specializācijas īstenošanai un ekonomikas pārveidei ar klasteru palīdzību.

KĀ PĀRDOMĀTA SPECIALIZĀCIJA VAR PĀRVEIDOT UN MODERNIZĒT EIROPAS REĢIONUS

SAKSĪJA, VĀCIJA: stratēģiski publiskie un privātie ieguldījumi nodrošināja tradicionālās mikroelektronikas nozares sekmīgu modernizāciju. Rezultātā tika dibināta apvienība “Silicon Saxony” – pašlaik Eiropā lielākais mikroelektronikas nozares klasteris.

PIEKARPATU VOJEVODISTE, POLIJA: ģipša publiskā un privātā intervence ļāva atdzīvot 70 gadus vecu, gandrīz izzudušu aviācijas tradīciju, un tagad klastera “Aviation Valley” nodrošinātās daļas un galaproduktus lieto visā pasaulē.

ZVIEDRIJAS ZIEMEĻI: attāla un ļoti vēsa reģiona ģipatnības ir pārvērsta priekšrocībās, un tagad tas piesaista lielu automobiļu ražotājus un testētājus – “Daimler”, “Volkswagen”, “Toyota”, “General Motors”, “Ford”, “Fiat”, “Peugeot”, “Saab” un “Hyundai”.

ZIEMEĻKARĒLIJA, SOMIJA: pateicoties stratēģiskiem ieguldījumiem un sekmīgai jauktu klasteru izveidei, aptverot tādas jomas kā spēļu izstrāde un aprīkojuma ražošana, tradicionālā mežsaimniecība ir pārvērsta par kompetencē balstītu meža bioekonomikas nozari. Reģions ir līderis meža bioenerģijas, decentralizētas bioloģiskās pārstrādes un koksnes materiālu jomā, kā arī mežsaimniecības tehnoloģiju un citās nozarēs.

(6) Piemēram, pārskatītajā Baltijas jūras rīcības plānā (2015. gada jūnijs) ir skaidri norādīts, ka, lai pilnībā izmantotu reģiona inovāciju potenciālu, būtu vajadzīgs lielāks skaits “pārdomātu starpnozaļu, starpreģionu partnerību... kas ir līdzīgas darbam, kas tiek veikts Avangarda iniciatīvas ietvaros”.

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/baltic/action_09062015_en.doc

(7) http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/conferences/grow_region/

Pasākums sniedza apstiprinājumu tam, ka, lai tuvotos sistēmiskai pieejai attiecībā uz kopēju ekosistēmu izveidi, ir vajadzīga mērķtiecīgāka un stratēģiskāka starpreģionu sadarbība. Abi ĢD pašlaik plāno turpinājuma pasākumu – ekspertu darbsemināru, kas notiks ziemā un kura ietvaros tiks izskatītas iespējamās kopīgās darbības ar mērķi popularizēt Eiropas klasteru partnerības pārdomātai specializācijai.

Sagaidāms, ka sadarbība ar citiem Komisijas dienestiem sekmēs papildu sinerģijas, piemēram:

- ▶ sinerģiju ar Enerģētikas ĢD saistībā ar jaunu pārdomātas specializācijas platformu **Enerģētikas savienības** atbalstam;
- ▶ sinerģiju ar Komunikācijas tīklu, saturs un tehnoloģiju ĢD saistībā ar “reģionālo centru” lomu; tā tiek uzskatīta par svarīgu soli **Digitālās programmas** īstenošanai;
- ▶ sinerģiju ar Pētniecības un inovāciju ĢD, lai ar atbilstīgu pārdomātas specializācijas stratēģiju starpniecību sniegtu artavu jaunajā **Aprites ekonomikas rīcības plānā**.

Šīs norises apliecina, ka ES politikas atbalsta mehānismi, jo īpaši reģionālā politika, sniedz reģioniem un klasteriem iespēju, paātrinot labklājības līmeņu konvergenci reģionos, veicināt ekonomikas pārveidi.

Nākamais izaicinājums ir atbilstīgi reģionālās politikas komissāres **Corina Crețu** piešķirtajam pilnvarām konsolidēt saskaņīgu atbalsta sistēmu, lai vairotu sinerģijas starp politikas instrumentiem.

Lai pārvarētu ierobežojumus un praksē īstenotu patiesas sinerģijas, reģionālo iestāžu un klasteru īstenošanai vadībai ir izšķiroša loma. Tiem ir jāsniedz iespējas un tie ir jāatbalsta,

PĀRDOMĀTAS SPECIALIZĀCIJAS STRATĒGIJU ĪSTENOŠANAI VELTĪTA AUGSTA LĪMEŅA KONFERENCE 2016. GADA JŪNIJS

Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD organizēs šo pasākumu, lai izvērtētu pieredzi, kas ES un reģionālajā līmenī iegūta, aizvadīto gadu laikā izstrādājot pārdomātas specializācijas pieeju, novērtētu pirmos rezultātus, kas gūti, uz šā pamata sākot starpreģionu sadarbību, piemēram, Avangarda iniciatīvu un Eiropas klasteru iniciatīvu, un apspriestu turpmāko darbību.

Svarīgākie iztīrājamie jautājumi būs pārdomātas specializācijas stratēģiju internacionalizācija, klasteru politikas programmu un pārdomātas specializācijas konverģence, kā arī sinerģijas instrumentu ietvaros, lai atbalstītu šādas darbības Eiropas inovāciju ekosistēmās.

veidojot stratēģiskas partnerības līdzieguldījumiem, slēdzot jaunus līgumus un tādējādi izmantojot jaunas uzņēmējdarbības iespējas un izaugsmes potenciālu.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2014/smart-specialisation-and-europes-growth-agenda

▶ REGIOSTARS

REĢIONĀLO PROJEKTU, KAS
PALĪDZ RISINĀT EIROPAI
BŪTISKUS JAUTĀJUMUS,
SUMINĀŠANA

▶ GUDRA IZAUGSME

MVU izaugsmes potenciāla izmantošana digitālās ekonomikas attīstībai.

▶ DIGITĀLAIS TŪRISMS

Velsa (Apvienotā Karaliste)

Pateicoties projektam, tūrisma nozares MVU Velsā no salīdzinoši nepieredzējušiem e-uzņēmumiem pārtapa par nobriedušiem digitāliem spēlētājiem.

▶ www.visitwales.com

▶ AGRIPIR

Eiropas teritoriālā sadarbība – Basku Zeme, Katalonija (Spānija), Dienvidi-Pireneji, Akvitānija (Francija)

“Agripir” ietvaros tradicionālajā lauksaimniecībā tika ieviestas inovatīvas tehnoloģijas, uzlabojot konkurētspēju reģionā, kurš atrodas Pireneju kalnu augstienēs.

▶ www.agripir.com

▶ SKANDINĀVIJAS SPĒĻU IZSTRĀDĀTĀJI

Eiropas teritoriālā sadarbība – Vidusjūtlande (Dānija), Rietumzviedrija (Zviedrija)

Projekta ietvaros jaunie uzņēmējiem digitālo spēļu nozarē tiek piedāvātas uzņēmējdarbības konsultācijas un apmācība.

▶ www.videndjurs.dk

▶ TORUŅAS TEHNOĻIJU PARKA IZVEIDE

Kujāvijas-Pomožes vojevodiste (Polija)

Pasaules līmeņa infrastruktūra Toruņas Tehnoloģiju parkā sniedz atbalstu uzņēmējiem, kuri veido jaunus uzņēmumus.

▶ www.smartspace.io/en

“RegioStars” balva, ko piešķir jau astoto gadu, godina dažus no iedvesmojošākajiem un inovatīvākajiem reģionālajiem projektiem, kas ir saņēmuši ES kohēzijas politikas finansiālo atbalstu.

Šogad finālisti ir izraudzīti četrās godalgu kategorijās – “Gudra izaugsme”, “Ilgtspējīga izaugsme”, “Iekļaujoša izaugsme” un “CityStars”. Izvēlēto projektu ietvaros tiek risinātas vairākas prioritāras problēmas, ar kurām pašlaik saskaras Eiropa.

Neatkarīga “RegioStars” žūrija, kuru vada Eiropas Parlamenta deputāts **Lambert Van Nistelrooij**, no 143 pieteikumiem izraudzījās 17 finālistus. Katras kategorijas finālisti ir uzskaitīti tālāk, un ir norādītas saites uz tīmekļa vietnēm, kurās iespējams uzzināt vairāk par sekmīgajiem un inovatīvajiem projektiem. Konkursa uzvarētāji tiks paziņoti OPEN DAYS laikā Briselē, 2015. gada 13. oktobrī.

▶ ILGTSPĒJĪGA IZAUGSME

Ilgtdājumu mobilizēšana energoefektivitātes jomā iedzīvotāju un sabiedrības interesēs.

▶ MILD HOME

Eiropas teritoriālā sadarbība – Burgenlande (Austrija), Dienvidrietumi (Bulgārija), Tesālīja (Grieķija), Vidusaizdonava (Ungārija), Veneto, Emīlija-Romanja (Itālija), Rietumi (Rumānija), Belgrada (Serbija)

Partneri no septiņām valstīm apvienoja spēkus, lai izstrādātu ilgtspējīgākas celtniecības metodes un ekoloģiskā ciemata koncepciju.

▶ www.mildhome.eu/

▶ PICSA

Andalūzija (Spānija)

Pateicoties Andalūzijas Ilgtspējīgas celtniecības programmai, reģiona celtniecības nozare kļuva videi draudzīgāka, un projekts palīdzēja radīt darbavietas.

▶ www.agenciaandaluzadelaenergia.es/ciudadania/programa-de-impulso-la-construccion-sostenible-de-andalucia/

▶ LONDONAS ZAĻAIS FONDS

Londona (Apvienotā Karaliste)

ES un citi publiskā finansējuma avoti palīdz paplašināt zaļās infrastruktūras mērogu Londonā un tās īstenošanas ātrumu.

▶ www.leef.co.uk/

“Ir bagātinoši vērot, kā reģionālā politika veicina inovatīvus risinājumus, nodrošinot finansējumu vietējiem dalībniekiem, lai tie

spētu pārvērst savas drosmīgās idejas īstenībā.”

▶ LAMBERT VAN NISTELROOIJ – EIROPAS PARLAMENTA DEPUTĀTS, “REGIOSTARS 2015” ŽŪRIJAS PRIEKŠSĒDĒTĀJS

▶ IEKĻAUJOŠA IZAUGSME

Sociālās atstumtības apdraudēto personu iekļaušana.

▶ WORKING CHANCE

Prāga, Vidusbohēmija, ziemeļrietumu reģions (Čehijas Republika)

Tika pulcēti bijušie likumpārkāpēji un darba devēji, lai apspriestu, kādu ieguldījumu personas, ko atbrīvo no ieslodzījuma, varētu sniegt darbavietā.

▶ www.rubikoncentrum.cz

▶ MOMENTUM

Īrija

Projekts tiek īstenots visā Īrijā un ir palīdzējis personām, kam ilgstoši nav darba, atgriezties darba tirgū.

▶ www.momentumskills.ie

▶ BURGAS ĢIMENES TIPĀ CENTRI

Dienvidaustumi (Bulgārija)

Jauni mājokļi un sociālie pakalpojumi, lai uzlabotu nelabvēlīgā situācijā esošu bērnu dzīves kvalitāti.

▶ www.burgas.bg

▶ FIT FOR WORK

Velsa (Apvienotā Karaliste)

“Fit for Work”, darbojoties gan fiziskās, gan psiholoģiskās veselības jomā, palīdzēja vairāk nekā 1 600 darbiniekiem saīsināt ilgtermiņa slimības atvaļinājumus.

▶ www.rcs-wales.co.uk

▶ DIRITTI A SCUOLA

Apūlija (Itālija)

Pamatojoties uz jauktu izglītības un sociālo pakalpojumu pieeju, projekts reģionā nodrošināja priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas īpatsvara ļoti ievērojamu samazinājumu.

▶ www.pugliausr.it/default.aspx?Page=Office_Section&code=132&tipo=1

▶ CITYSTAR

Pilsētu pārveide nākotnes izaicinājumu vārdā.

▶ FÖRETAGSAMMA VH

Rietumzviedrija (Zviedrija)

Lai sekmētu uzņēmējdarbību, projekta ietvaros tika konsultēti jaunie uzņēmēji un gan jaundibinātie, gan pieredzējušie uzņēmumi.

▶ www.foretagsammavastrahisingen.se

▶ IMAGINE

Eiropas teritoriālā sadarbība – Ziemeļaustrumi (Bulgārija), Augšbavārija (Vācija), Dienviddānija (Dānija), Katalonija (Spānija), Ziemeļi-Padekalē (Francija), Emīlija-Romanja (Itālija), Ziemeļrietumi (Rumānija), Bērksīra, Bakingemšīra un Oksfordšīra (Apvienotā Karaliste)

Astoņas partneru pilsētas apvienoja vietējos iedzīvotājus un organizācijas, lai izstrādātu ilgtspējīgāku enerģijas izmantošanas veidu.

▶ www.imaginelowenergycities.eu

▶ TORRENT DELS MADUIXERS

Katalonija (Spānija)

Moderna atkritumu apsaimniekošanas iekārta samazina CO₂ emisijas Barselonā un vienlaikus nodrošina jaunas sabiedriskās telpas.

▶ <http://w2.bcn.cat/obres/es/europa>

▶ ŠAVEŠAS-VERINAS EIROPILSĒTA

Eiropas teritoriālā sadarbība – Galīsijs (Spānija), Ziemeļi (Portugāle)

Divas pilsētas apvienoja spēkus, lai izveidotu vienu “eiropilsētu”, kopā piedāvājot pašvaldības dienestu pakalpojumus un infrastruktūru.

▶ <http://en.euroidadechavesverin.eu/>

▶ IMPLEMENT

Eiropas teritoriālā sadarbība – Vidusjūtlande (Dānija), Rietumzviedrija (Zviedrija), Dienvidausturnorvēģija (Norvēģija)

“Implement” projekta ietvaros tika izstrādātas ilgtspējīgas iniciatīvas un instrumenti, lai veicinātu biogāzes izmantošanu transporta un apsildes jomā.

▶ www.energiibyenskive.dk

▶ UZZINIET VAIRĀK

▶ http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/regio-stars-awards/

▶VIENKĀRŠIEM VĀRDIEM

IEINTERESĒTO PERSONU VIEDOKLIS PAR KOHĒZIJAS POLITIKU 2014.–2020. GADAM

Panorama
atzinīgi
novērtē jūsu
ieguldījumu!

“Vienkāršiem vārdiem” ir izdevuma *Panorama* sadaļa, kurā vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmeņa ieinteresētās personas pauž viedokli par reformēto kohēzijas politiku un stāsta par saviem plāniem 2014.–2020. gada periodam.

Panorama uzklausa ikvienu viedokli – sūtiet savas pārdomas dzimtajā valodā, un, iespējams, tās tiks iekļautas kādā no nākamajiem izdevumiem. Lai saņemtu informāciju par iesniegšanas termiņiem un vispārējus norādījumus par viedokļa paušanu, lūdzu, sazinieties ar mums.

▶regio-panorama@ec.europa.eu

IRIJA

▶PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS UZLABOŠANA “VAIRĀK ATTĪSTĪTA” REĢIONA STATUSĀ

Mēs nepacietīgi gaidām ieguvumus, ko Pierobežas, Vidusīrijas un Rietumīrijas (PVR) reģionālā darbības programma 2014.–2020. gadam sniegs mūsu reģionam. Pierobeža, Vidusīrija un Rietumīrija ir galvenokārt lauku reģions, un, ņemot vērā apstākli, ka tas nesien tika iekļauts “vairāk attīstītu” reģionu kategorijā, mūsu jaunā programma būs vērsta uz ierobežotu skaitu prioritāro tematu, un tas būtiski ietekmēs izvēlētajās ieguldījumu prioritātes.

Mēs atzinīgi vērtējam uzsvaru uz skaidriem rezultātiem 2014.–2020. gada programmās, un strādājam pie tā, lai uzlabotu programmas īstenošanas efektivitāti, piemēram, ieviešot elektronisku datu apmaiņu (e-kohēzija) un izmantojot vienkāršotu izmaksu iespējas. Jaunās programmas ietvaros reģionā tiks veikta aktīvāka lietišķā pētniecība. Tiks īstenota rūpniecības nozares pārstāvju sadarbība un nodrošināta ātrdarbīgas platjoslas vispārēja pieejamība katrā pilsētā un ciematā, lai no tās labumu gūtu 145 000 māsaimniecību. Ar Vietējo uzņēmējdarbības biroju (VUB) un valdības aģentūras “Enterprise Ireland” starpniecību mēs varēsim atbalstīt līdz 15 000 uzņēmumu, nodrošināsīm

energoefektivitāti vairāk nekā 10 000 sociālo mājojļu un māsaimniecību ar zemiem ienākumiem, kā arī atbalstīsīm pilsētu ilgtspējīgas attīstības stratēģiju īstenošanu, sniedzot ekonomiskus, sociālus un ar vidi saistītus ieguvumus.

Programma, kurai ir piešķirts ERAF līdzfinansējums EUR 320 miljonu apmērā, sniegs plaša spektra atbalstu uzņēmumiem mūsu reģionā. Tas ietvers tiešu atbalstu pētniecībai un inovācijām, kā arī iespējas iesaistīties pētniecības programmās un inovāciju partnerībās ar pētniecības centriem, strādājot

pie konkrētu uzņēmumu pētniecības projektiem. Programmas ietvaros arī turpmāk tiks atbalstīti mikrouzņēmumi, ar VUB starpniecību nodrošinot konsultāciju pakalpojumus, ar uzņēmējdarbību saistītu informāciju, spēju veidošanas apmācību un finansiālu atbalstu, kā arī īstenojot MVU attīstības programmu uzņēmumiem, kas veic ražošanu un pārdod pakalpojumus starptautiskajā tirgū. Nodrošinot ātrdarbīgas platjoslas vispārēju pieejamību apgabalos, kur šis pakalpojums vēl nebija pieejams, reģionā arī tiks ievērojami uzlabota vide MVU attīstībai un e-komercijas potenciāls.

Programma arī atspoguļo stratēģisku pāreju no pētniecības infrastruktūras izbūves uz atbalsta sniegšanu lietišķajai pētniecībai un tās komercializācijai, lielāku uzmanību veltot nozares iesaistei finansētos pētniecības projektos, kas ir saskaņoti ar Īrijas pārdomātas specializācijas stratēģiju.

Programmas īstenošana ar mūsu partneru starpniecību valdības departamentos, valsts aģentūrās, vietējās iestādēs un augstākās izglītības iestādēs nodrošina, ka visu pasākumu izvērtēšana, tostarp projektu atlase un apstiprināšana, maksājumu pieprasījumu iesniegšana un izdevumu deklarēšana, ir efektīva un noris izvēlēto reģionā esošo atbalsta saņēmēju interesēs.

GERRY FINN – Pierobežas, Vidusīrijas un Rietumīrijas 2014.–2020. gada reģionālās darbības programmas vadošās iestādes direktors

▶ LIETUVA

▶ ENERGOEFEKTIVITĀTE LIETUVĀ: FINANŠU INSTRUMENTI LAUJ REAGĒT UZ VAJADŽĪBĀM

Efektīva enerģijas izmantošana ir galvenais virzītājspēks videi nekaitīgākas ekonomikas un publisko un privāto izdevumu ietaupījumu nodrošināšanā. Tāpēc energoefektivitāte ir viens no galvenajiem Lietuvas 2014.–2020. gada ES ieguldījumu darbības programmas stratēģiskajiem mērķiem.

Pāreja uz efektīvāku enerģijas izmantošanu

Aizvadītās desmitgades laikā situācija energoefektivitātes jomā Lietuvā ir strauji uzlabojusies, tomēr enerģijas patēriņa līmenis joprojām ir daudz augstāks nekā daudzās dalībvalstīs. Viens no veidiem, kā uzlabot energoefektivitāti, ir daudzdzīvokļu namu modernizēšana. Lietuvā ir aptuveni 37 000 šādu namu. Lai šo procesu sekmīgi pārvaldītu, mēs kopš 2009. gada esam ieviesuši finanšu instrumentus daudzdzīvokļu namu modernizēšanai.

Jau pašā sākumā mēs saskārāmies ar dažādiem izaicinājumiem – tie bija saistīti ne tikai ar finansējumu, bet arī ar nepieciešamību mainīt sabiedrisko domu, proti, iedzīvotāju viedokli, ka namu modernizēšana ir neefektīva. Tagad skaitļi runā paši par sevi, un mēs ar gandarījumu varam sacīt, ka pašlaik mūsu mērķis ir saglabāt augsto modernizēšanas darbu kvalitāti, jo aizdevumu pieprasījums pārsniedz pieejamo finansējumu. Analīze liecina, ka pēc modernizēšanas enerģijas patēriņš dažās ēkās samazinājās par 50%. Tomēr energoefektivitāti ir iespējams mērīt – un tā ir jāmēra – ne tikai ar modernizēto ēku vai īstenoto energoefektivitātes pasākumu skaitu. Tā sniedz ieguldījumu arī dzīves kvalitātes jomā, nodrošinot iedzīvotājiem veselībai nekaitīgu un drošu vidi.

Finanšu instrumentu izmantošana

ES finansējumam un finanšu instrumentiem bija un joprojām ir būtiska nozīme šajā procesā. JESSICA līdzdalības fonds tika izveidots 2009. gadā, nodrošinot pieejamību daudzdzīvokļu namu modernizācijai paredzētam finansējumam

▶Fonda JESSICA finansēti ēkas atjaunošanas darbi. Līdzko iedzīvotāji pārliecinājās, ka atjaunošanas darbi samazina enerģijas patēriņu un izmaksas, pieprasījums pēc finansējuma palielinājās.

EUR 227 miljonu apmērā. Tā kā finanšu instrumentu izmantojums enerģētikas nozarē sniedza gaidītos rezultātus un sagatavotie projekti guva milzīgu pieprasījumu, 2014.–2020. gada finanšu shēmas ietvaros tika izveidoti trīs jauni fondi: JESSICA II, Daudzdzīvokļu namu modernizācijas fonds (DNMF) un Energoefektivitātes fonds (ENEF).

DNMF pārvalda Valsts Publisko ieguldījumu attīstības aģentūra, un šā finanšu instrumenta budžets ir EUR 30 miljoni. JESSICA II ir “fondu fonds” (EUR 150 miljoni) un tika izveidots, lai piesaistītu lielas privātās investīcijas ar mērķi palielināt ES finansējuma ietekmi un apmierināt milzīgo pieprasījumu pēc ieguldījumiem.

Nesen izveidotais ENEF (EUR 79 miljoni) izsniegs aizdevumus sabiedrisko ēku modernizācijai un garantijas ielu apgaismojuma projektiem. Fonda uzdevums nav tikai ieguldīšana projektos, bet arī ESCO modeļa attīstība – Lietuvā līdz šim tas nav plaši ieviests. Tas piesaistīs privātos ieguldījumus un privāto uzņēmumu pieredzi, lai izmantotu ES finansējumu efektīvāk un mazinātu riskus. Pašlaik Valsts Publisko ieguldījumu attīstības aģentūra meklē iespējamus ieguldītājus, kuri vēlētos investēt Lietuvas energoefektivitātes projektos.

2014.–2020. gada periodā mēs vēlamies izmantot iespējas, lai palielinātu ieguvumus no ieguldītā ES finansējuma, un pēc iespējas vairāk izmantot apgrozības fondus. Tāpēc tiek plānots plašāks finanšu instrumentu lietojums. Pašlaik tiek izstrādāta tirgus vajadzību analīze, lai novērtētu finanšu instrumentu iespējas un potenciālu citās publiskās infrastruktūras jomās, piemēram, enerģētikas, ūdens attīrīšanas, transporta, ceļu infrastruktūras, IT un citās nozarēs.

ALOYZAS VITKAUSKAS – Lietuvas finanšu ministra vietnieks, Lietuvas 2014.–2020. gada darbības programmas pārraudzības komitejas priekšsēdētājs

▶PORTUGĀLE

▶KONKURĒTSPĒJAS PALIELINĀŠANA AZORU SALĀS

Azoru salu arhipelāgu veido deviņas apdzīvotas salas Atlantijas okeānā, un tās ir izkaisītas vairāk nekā 600 km teritorijā. Azoru salu autonomais reģions

teritorijai un tās ekonomikai raksturīgo iezīmju dēļ vienmēr ticis klasificēts kā attālais reģions. Tas ir atzīts Līguma par Eiropas Savienības darbību 349. pantā. ERAF PROCONVERGENCIA darbības programma 2007.–2013. gada plānošanas periodā Azoru salu autonomajam reģionam bija svarīga publisko ieguldījumu finansējuma daļa.

PROCONVERGENCIA ir visaptveroša programma, kas paredz plaša spektra atbalstu pamatpiekļuves, kā arī izglītības, sociālajai un vides infrastruktūrai. Tā ietver instrumentu kopu, kas veicina un atbalsta privātos ieguldījumus un rada ārējus ietaupījumus reģionālo uzņēmumu darbībai. Lai sniegtu priekšstatu par panāktajiem rezultātiem, iespējams izcelt virkni projektu, piemēram:

- ▶ rietumu salu grupas savienošana lokā ap pārējām salām, izmantojot zemūdens optiskās šķiedras kabeli;
- ▶ funkcionālu ēku izbūve Azoru Universitātes vajadzībām, kā arī plašāks pasākumu loks valsts skolu tīklā;
- ▶ slimnīcas paplašināšana Fajalas salā, kurā tiek apkalpots liels pakalpojumu saņēmēju skaits no centrālo un rietumu salu grupām;
- ▶ bākas atjaunošana, pārveidojot to par vulkanoloģijas centru (projekts 2011. gadā tika atzīts par "RegioStars" konkursa uzvarētāju);

Kopējās izmaksas:
EUR 15 600 000
ES ieguldījums:
EUR 7 400 000

▶ Azoru salās ražotās biomasas granulas vietējie uzņēmumi izmanto kā enerģijas avotu, piemēram, piena ražošanā.

- ▶ ceļu infrastruktūra Terseiras salā; tā savieno okeāna ostu, zvejniecības ostu, lidostu un svarīgu industriālo parku ar Angras du Eroizmu pilsētu – galveno administratīvo centru.

Īpaši attiecībā uz privāto ieguldījumu veicināšanu projektā "Biomasas granulu ražošana Azoru salu autonomajā reģionā" ir sniegts PROCONVERGENCIA prioritāšu apkopojums:

- ▶ 1) pārveidot vietējos izejmateriālus;
- ▶ 2) ražot reģionālu produktu, izmantojot reģiona ekonomikai raksturīgu resursu;
- ▶ 3) veicināt reģionālo produktu eksportu.

Pateicoties šim uzņēmējdarbības plānam, rūpniecības mērogs paplašinās, jo vietējā tirgū tiek atcelti ierobežojumi, ieviešot klasteru pieeju nozarē, kas ir svarīga reģiona ekonomikai, un sniedzot internacionalizācijas izredzes. "NaturalReason", uzņēmums, kas saņem atbalstu, ir iesniedzis trīs pieteikumus projektu īstenošanai trīs Azoru salās (Sanmigelā, Terseirā un Piku). Šiem projektiem būs pilnībā autonomas rūpniecības vienības un atsevišķas pārvaldes. Katra atbalstīs atsevišķu reģionālā tirgus segmentu, un tām būs individuālas tiesības noslēgt piegādes līgumus atbilstīgi kapacitātei. Sagaidāms, ka katrā salā tiks radītas deviņpadsmit darbavietas.

RUI AMANN – Vadošā iestāde, Azoru salu autonomais reģions

**ĻAUJ
ŠADZIRDĒT
SAVU BALSĪ**

regio-panorama@ec.europa.eu

▶ JAUNUMI [ĪSUMĀ]

SABIEDRISKĀ APSPRIEŠANA PAR ENERĢĒTIKAS SAVIENĪBŪ UN VIEDAJĀM SALĀM

INSULEUR, Eiropas Savienības Salu tirdzniecības un rūpniecības kameru tīkls, 10. jūlijā organizēja sabiedrisko apspriešanu Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejā. Pasākuma nosaukums bija "Enerģētikas savienība un Viedās salas", un tajā tika apspriestas salu teritoriju problēmas un iespējas saistībā ar enerģētikas politiku.

Viena no Jean-Claude Juncker vadītās Komisijas galvenajām prioritātēm ir Enerģētikas savienība, kuras mērķis ir nodrošināt ES iedzīvotājiem ilgtspējīgu, konkurētspējīgu, drošu un cenas ziņā pieejamu enerģiju. Daudzās ES salas ir īpašs gadījums, jo tās energoapgādes un infrastruktūras jomā saskaras ar apstākļiem, kas ievērojami atšķiras no situācijas kontinentālajā Eiropā. Šīs teritorijas, kuras apdzīvo 20 miljoni cilvēku jeb aptuveni 4% no kopējā ES iedzīvotāju skaita, veido svarīgu Eiropas enerģētikas tīkla daļu.

Lai gan salas bieži vien ir attālas teritorijas ar neapmierinošiem savienojumiem un veido mazāku tirgus daļu, tām arī ir pieejami lieli energoresursi – saules, vēja un jūras enerģija. Turklāt, pateicoties nelielajiem un integrētajiem tirgiem, tās ir teicami piemērotas pilotprojektu īstenošanai energoefektivitātes jomā.

Izmantojot EUR 38000 miljonu lielu finansējumu, kas ar ERAF un Eiropas Stratēģisko investīciju fonda starpniecību piešķirts 2014.–2020. gadā īstenojamajiem energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu projektiem, ES salas varētu iegūt viedās tehnoloģijas un kļūt par celmlaužiem ilgtspējīgas enerģijas jomā.

▶ UZZINIET VAIRĀK

www.insuleur.org/noticia.php?Cod_not=172

▶ ES-KĪNA UN ES-ĀELAC ZIŅOJUMI

"Inforegio" tīmekļa vietnē ir publicēti un pieejami divi jauni ziņojumi par starptautiskajām attiecībām.

Pirmais ziņojums ir veltīts ES un Ķīnas sadarbībai reģionālās politikas jomā laikposmā no 2006. līdz 2015. gadam. Tajā ir sniegts pārskats par Eiropas Komisijas Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta un Ķīnas Valsts attīstības un reformu komisijas deviņiem sadarbības gadiem. Ikgadējie augsta līmeņa semināri, kopīgie ziņojumi un apmeklējumi, kuros piedalās abu pušu reģionu un pilsētu iestāžu pārstāvji, ir izrādījušies ļoti sekmīgi un veicināja pieredzes apmaiņu saistībā ar reģionu un pilsētu attīstības jautājumiem, spēju veidošanu un citiem tematiem. Ziņojumā pausta cerība par turpmāku sadarbību programmas "ES un Ķīnas stratēģiskā sadarbība 2020" ietvaros.

Otrā ziņojuma publicēšanas laiks – 2015. gada jūnijs – nebija izvēlēts nejauši. Tam bija jāsakrīt ar 2015. gada ES un CELAC augstākā līmeņa sanāksmes norisi. Kopsavilkumā aplūkoti astoņi gadi, kas aizvadīti, ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīm sadarbojoties reģionālās politikas, pilsētpolitikas un pārrobežu politikas jomā. Bagātīgi ilustrētajā ziņojumā ir apkopoti daudzu projektu piemēri, kā arī komisāres Corina Crețu un Latīņamerikas partnervalstu ministru paziņojumi.

▶ UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/policy/cooperation/international/

Eiropas Komisija 28. jūlijā paziņoja par ES Stratēģijas Alpu reģionam – EUSALP – pieņemšanu. Stratēģija aptver septiņas valstis ar vairāk nekā 70 miljoniem iedzīvotāju, un tās mērķis ir spēcīnāt sadarbību reģionā – stimulēt izaugsmi, infrastruktūras attīstību, vides aizsardzību un enerģijas pārvaldību.

Alpi – jau izsenis viens no bagātākajiem apvidiem pasaulē – ir Eiropas ekonomiskās aktivitātes un inovāciju centrs. Tomēr šā reģiona valstis joprojām saskaras ar daudzām kopīgām problēmām, tostarp saistībā ar savienojamību un klimata pārmaiņām.

EUSALP ir ceturttā ES makroreģionālā stratēģija – integrēta sistēma, kas saista viena ģeogrāfiskā apgabala dalībvalstis un to kaimiņvalstis. Pamatojoties uz jau pastāvošiem tīkliem un ES programmām, piemēram, ESI fondiem, stratēģiju mērķis ir kopīgu problēmu risināšana un efektīvāka ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija.

EUSALP aptver septiņas valstis – Austriju, Franciju, Itāliju, Lihtenšteinu, Slovēniju, Šveici un Vāciju – un tādējādi kopā 48 reģionus, un būs vērsta uz četrām galvenajām politikas jomām.

▶1. Ekonomiskā izaugsme un inovācijas: pētniecības, tūrisma un MVU darbības veicināšana un atbalstīšana.

▶2. Savienojamība un mobilitāte: ceļu, dzelzceļu un piekļuves platjoslai uzlabošana attālos reģionos.

▶3. Vide un enerģētika: resursu kopīgošana, lai saglabātu vidi un veicinātu energoefektivitāti.

▶4. Pārdomāts un efektīvs reģiona pārvaldības modelis.

Reģionālās politikas komisāre Corina Crețu pauda pārlicību par EUSALP potenciālu un dzīvotspēju: *“Alpu reģioniem ir sena sadarbības tradīcija, un vairāki tīkli jau darbojas. Šīs stratēģijas mērķis ir stiprināt pastāvošo solidaritāti. Tā ir ceturttā Eiropas makroreģionālā stratēģija, un pieredze liecina, ka šo stratēģiju sekmes ir lielā mērā atkarīgas no saistību uzņemšanās un līdzatbildības. Tāpēc mums ir vajadzīga stingra politiskā vadība un visu reģionālo un valstu partneru aktīva līdzdalība, lai pilnībā izmantotu iespējas, ko sniedz ES Stratēģija Alpu reģionam.”*

Plānots, ka stratēģiju šā gada nogalē apstiprinās Eiropadome.

▶UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/policy/cooperation/macro-regional-strategies/alpine/

DIGITĀLĀ PĀRVEIDE MVU JOMĀ

Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģD oktobrī publicēs uzaicinājumu paust ieinteresētību, lai stimulētu tādu jaunu reģionālo ekosistēmu izveidi, kas rada tehniskā atbalsta un finansējuma iespējas digitālai pārveidei ražošanas MVU un *vidēja kapitāla uzņēmējiesabiedrībām* (uzņēmumiem ar tirgus kapitalizāciju vērtībā no USD 2 miljardiem līdz USD 10 miljardiem). Programmas otrajā posmā (2015.–2018. gadā) reģionālie kompetences centri, kas darbojas kā inovāciju

centri, var iesniegt pieteikumus finansējuma saņemšanai, lai novērtētu ilgspējīgas tehnoloģiskas sadarbības īstenojamību starp kompetences centru un reģiona MVU un vidēja kapitāla uzņēmējiesabiedrībām nolūkā nodot jaunākās tehnoloģijas digitālās pārveides īstenošanai. Turklāt tiks pētīta iespēja atbalstīt šādu sadarbību, izmantojot reģionālos fondus.

▶UZZINIET VAIRĀK
www.i4ms.eu

I4MS

▶ JAUNAS NORĀDES PAR IZMAKSU UN IEGUVUMU ANALĪZI PROJEKTU NOVĒRTĒJUMOS

Tiek prognozēts, ka laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam tiks īstenoti aptuveni 500 lieli ieguldījumu projekti. Novērtēšanas pieeja – izmaksu un ieguvumu analīze – ir ieviesta, lai nodrošinātu jauno prasību izpildi. Informācija par grozīto pieeju ir publicēta ieinteresētajām personām paredzētā jaunā norāžu dokumentā.

Svarīgs stratēģijas "Eiropa 2020" elements ir tādu projektu izvēle, kuri nodrošina vislabāko cenas un vērtības attiecību un būtiski ietekmē nodarbinātību un izaugsmi.

Rezultātā visi lielākie projekti (projekti, kuru attaisnotās izmaksas pārsniedz EUR 50 miljonus), kas ir iekļauti ERAF un Kohēzijas fonda darbības programmās, ir jāpamato, izmantojot izmaksu un ieguvumu analīzes (IIA) procedūru. Turpmāk tas ir obligāts nosacījums līdzfinansējuma saņemšanai.

IIA ir analītisks instruments, ko izmanto, lai novērtētu lēmumu par ieguldījumu veikšanu. Tas ļauj novērtēt uzlabojumu, ko projekts varētu nodrošināt labklājības jomā, un ieguldījumu ES kohēzijas politikas mērķu īstenošanā.

Reformētās kohēzijas politikas ietvaros ir noteiktas stingrākas prasības attiecībā uz IIA projektu novērtēšanas un lēmumu pieņemšanas jomā, un ir publicētas norādes, kurās jaunās procedūras ir aprakstītas.

Pārbaudāmas metodes

IIA ietvaros naudas izteiksmē tiek novērtētas visas izmaksas un ieguvumi, ko projekts rada sabiedrībai, un šī analīze ir svarīgs valsts un reģionālo iestāžu pārvaldības instruments. Lai īstenotu uz pierādījumiem balstītu un sekmīgu politiku, lēmumi par ieguldījumiem jāpieņem, pamatojoties

“Izmaksu un ieguvumu analīzes mērķis ir nodrošināt konsekventu procedūru lēmumu novērtēšanai, ņemot vērā to sekas. Komisija rāda priekšzīmi izmaksu un ieguvumu analīzes jomā.”

▶ PROFESORS MASSIMO FLORIO (MILĀNAS UNIVERSITĀTE), KURŠ JAU 20 GADUS PIEDALĀS IIA METODIKAS IZSTRĀDĒ

uz objektīvām un pārbaudītām metodēm. Tāpēc Komisija ir pastāvīgi veicinājusi izmaksu un ieguvumu analīžu izmantošanu tādu projektu gadījumā, kuru vērtība pārsniedz EUR 50 miljonus.

Analīzei jāpalīdz noteikt, vai projektam ir vajadzīgs ES finansējums un vai resursu piešķirums no ESI fondiem būs pamatots.

Lai lielam projektam nodrošinātu līdzfinansējuma apstiprināšanu, vadošajai iestādei ir jāsniedz noteiktā informācija. Jaunajās norādēs izklāstītie principi, metodes un kritēriji palīdzēs atbalsta saņēmējiem, lēmumu pieņēmējiem valsts sektorā un neatkarīgiem vērtētājiem labāk izprast, kāda informācija ir nepieciešama, lai novērtētu ieguldījuma projekta izmaksas un sociālos un ekonomiskos ieguvumus.

Vienota pieeja

Atjauninātajās norādēs galvenā uzmanība ir pievērsta praktiskiem elementiem, taču ir arī ņemti vērā labklājības ekonomikas zinātnes modernākie paņēmieni, kas, pamatojoties uz rūpīgu analīzi, palīdz noteikt, vai projekts nodrošinās ieguvumus sabiedrībai. Norāžu mērķauditorija ir plaša un cita starpā ietver Komisijas referentus un valsts ierēdņus dalībvalstīs un kandidātvalstīs, finanšu iestāžu darbiniekus un ieguldījumu projektu sagatavošanā vai novērtēšanā iesaistītos konsultantus.

IIA posmi ietver izvēlētas ieguldījumu iespējas finanšu analīzi, ekonomisko analīzi un riska novērtējumu, kā arī ietekmes uz vidi novērtējumu. IIA ietvaros ir jāskaidro projekta saskaņotība ar attiecīgās(-o) darbības programmas(-u) konkrētajiem prioritārajiem virzieniem, kā arī prognozētais devums gan šo prioritāro virzienu konkrēto mērķu sasniegšanai, gan sociālekonomiskajai attīstībai.

Lai palīdzētu izprast IIA un to praktiski piemērot dažādās norāžu tvēruma jomās, ir apkopotas vairāku gadījumu izpētes tādās nozarēs kā transports, vide, enerģētika, platjosla, pētniecība un izstrāde, kā arī inovācijas.

IIA NORĀŽU PUBLICĒŠANA

Komisija jūlijā organizēja konferenci, lai iepazīstinātu ieinteresētās personas ar atjauninātajām norādēm par ieguldījumu projektu, kas tiks finansēti 2014.–2020. gadā, izmaksu un ieguvumu analīzi.

Pasākuma mērķis bija izcelt svarīgos aspektus, kas jāievēro, piemērojot IIA principus ieguldījumu projektiem, kā arī informēt par to, kā šie principi ir piemērojami praksē. Eksperti izklāstīja galvenās ar lielajiem projektiem un IIA pieeju saistītās regulējuma, procedūras un metodiskās izmaiņas.

Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektors **Walter Deffaa** norādīja, ka IIA norāžu mērķis ir apvienot precizitāti ar praktisku īstenošanu.

Paaugstināti sliekšņi un mazāk lielo projektu

Kohēzijas politikas ieguldījumu projektiem ir jāsniedz artava stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā, un to ietvaros ir jāpieņem integrēta pieeja attiecībā uz dažādu ES finansējuma avotu, piemēram, ESF fondu un programmas “Apvārsnis 2020”, izmantošanu. Potenciālajam lielajam projektam ir jāatbilst ES tematiskajiem mērķiem, ieguldījumu prioritātēm un konkrētiem mērķiem, un tas jānovērtē, ņemot vērā rezultātus un rādītājus. Šī pieeja rada tiešu saikni starp programmām un projektiem. Rezultātus iespējams izmērīt, izmantojot fiziskos rādītājus.

Sliekšņi 2014.–2020. gada plānošanas periodā ir paaugstināti (EUR 75 miljoni transportam un enerģētikas projektiem saskaņā ar 7. tematisko mērķi) un sasaistīti ar attaisnotajām, nevis kopējām izmaksām. Tas nozīmē, ka saruks lielo projektu skaits. Laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam aptuveni EUR 80 miljardi tika ieguldīti vairāk nekā 1000 lielo projektu. Tiek lēsts, ka atšķirīgo sliekšņu dēļ 2014.–2020. gada periodā tiks īstenoti aptuveni 500 lielo projektu, un dalībvalstīm tie būtu jānorāda savās darbības programmās.

Būtiskā JASPERS kompetence

Lielu projektu izstrādē un novērtēšanā kā neatkarīgiem ekspertiem un konsultantiem būtiskāka loma ir piešķirta JASPERS – Komisijas (Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD), Eiropas Investīciju bankas un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas partnerības – pārstāvjiem. Lielie projekti ir jānovērtē JASPERS un neatkarīgā kvalitātes pārbaudē un rezultāti jāiesniedz Komisijai, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences nosacījumus dalībvalstīs un nozarēs.

JASPERS pārstāvju līdzdalība var nodrošināt pienācīgu projektu iesniegšanu, savukārt neatkarīga kvalitātes pārbaude var uzlabot projekta apstiprināšanas izredzes.

IIA norāžu sagatavošanas laikā JASPERS pārstāvji sniedza tehniskas konsultācijas Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD, jo īpaši par praktiskiem jautājumiem, kas ir saistīti ar lieliem infrastruktūras projektiem, paraugprakses gadījumiem un IIA īstenošanā bieži pieļautām kļūdām. Nākotnē Komisija kopā ar JASPERS izveidos regulārus IIA forumus paraugpraksi un pieredzes apmaiņai saistībā ar IIA īstenošanu, lai vēl vairāk uzlabotu ieguldījumu projektu novērtēšanu.

▶ LEJUPIELĀDĒT NORĀDES

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

► CELĀ UZ STRATĒGIJAS "EIROPA 2020" ĪSTENOŠANU PANĀKTĀ PROGRESA NOVĒRTĒJUMS

ES desmitgades izaugsmes un darbavietu radīšanas stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošana tika sākta 2010. gadā nolūkā nodrošināt priekšnoteikumus gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei. Lai nodrošinātu "Eiropa 2020" kā pēckrīzes stratēģijas efektivitāti dalībvalstu un reģionu interesēs, stratēģijas Indeksā ir izmantoti dati par pirmajiem četriem stratēģijas īstenošanas gadiem.

Indeksā ir aplūkotas stratēģijas "Eiropa 2020" piecas mērķa jomas – nodarbinātība, izglītība, nabadzība, inovācijas, klimata pārmaiņas un ilgtspējīga enerģētika. Attiecībā uz katru jomu Indeksā piešķir novērtējumu dalībvalstīm, reģioniem un pilsētām atbilstīgi tam, cik lielā mērā tās ir pietuvojušās mērķim.

ES pārskats

Stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanas pirmajos četros gados tika panākts progress virzībā uz vairumu ES kopējo un valstu mērķu īstenošanu. Tomēr ekonomikas krīzes dēļ nodarbinātības un nabadzības rādītāji daudzās valstīs gandrīz nav

mainījušies. Sešās dalībvalstīs rezultāti pasliktinājās, un lielākais kritums (par deviņiem indeksa punktiem) bija vērojams Kiprā, savukārt Grieķija un Portugāle zaudēja trīs punktus.

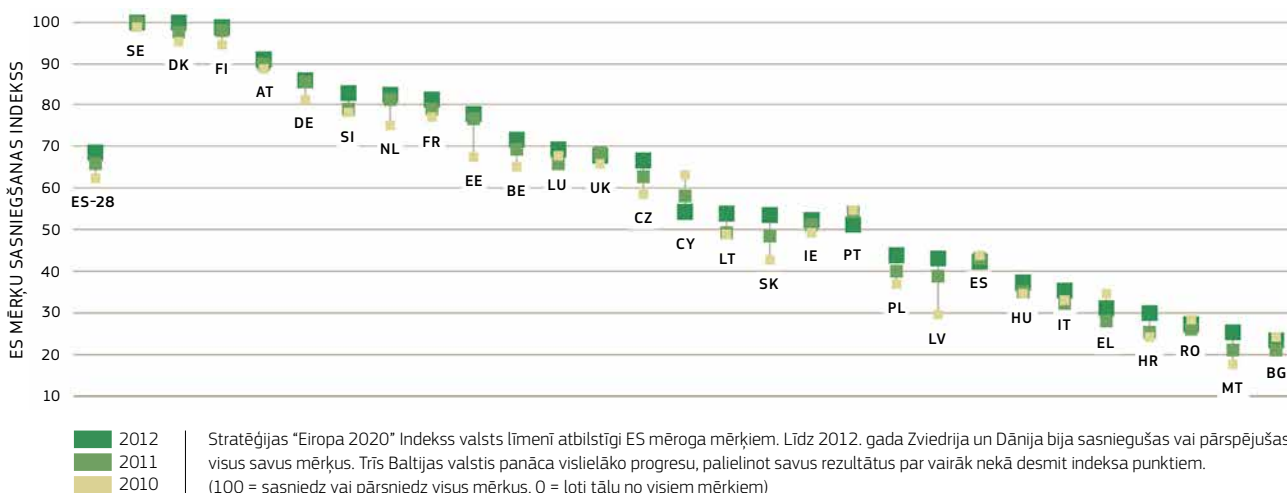
Reģionālā ietekme

Analīze arī sniedz priekšstatu par reģionu sasniegumiem visā ES. Dažādu reģionu atšķirīgie rezultāti (pat vienas valsts ietvaros) ļauj noteikt paraugprakses un dalīties ar tām.

Saskaņā ar kohēzijas politikas reģionu kategorizāciju nodarbinātības rādītāji, augstāko izglītību ieguvušo iedzīvotāju īpatsvars, kā arī pētniecības un izstrādes īpatsvars IKP ir ievērojami zemāks "mazāk attīstītos" reģionos, savukārt "vairāk attīstīto" reģionu rezultāti ir krietni labāki visos stratēģijas "Eiropa 2020" rādītājos.

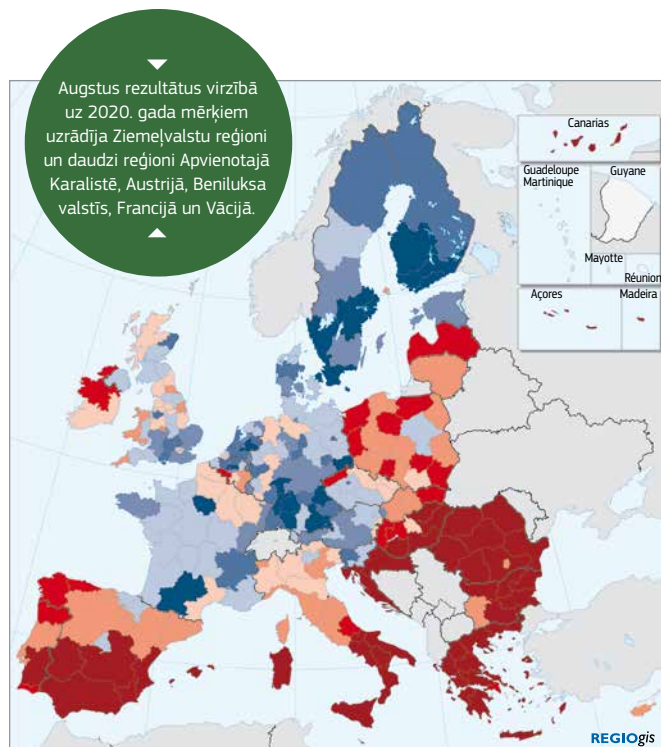
Turklāt Indeksa sagatavotāji konstatēja, ka galvaspilsētas reģions bieži vien uzrāda vienu no labākajiem rezultātiem valstī. Bulgārijā, Rumānijā un Slovākijā ir liela atšķirība starp galvaspilsētas reģiona un nākamā sekmīgā reģiona rezultātiem. Bulgārijas un Rumānijas galvaspilsētas reģionu rezultāti

"EIROPA 2020" INDEKSS PIECI ES PAMATMĒRĶI, 2010.–2012. GADS

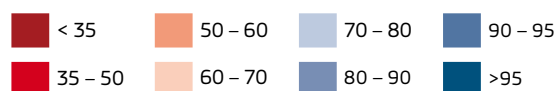
Avots: Eiropas Komisija, pamatojoties uz Eurostat un EEZ datiem

►“EIROPA 2020” INDEKSS – ČETRI ES PAMATMĒRĶI, 2012. GADS

ES MĒRĶU SASNIEGŠANAS INDEKSS

100 = sasniegts vai pārsniegts visus mērķus
0 = vispārīgāk no visu mērķu sasniegšanas
Vidējais rādītājs ES = 71,4

Avots: Eiropas Komisija, pamatojoties uz Eurostat un EEZ datiem

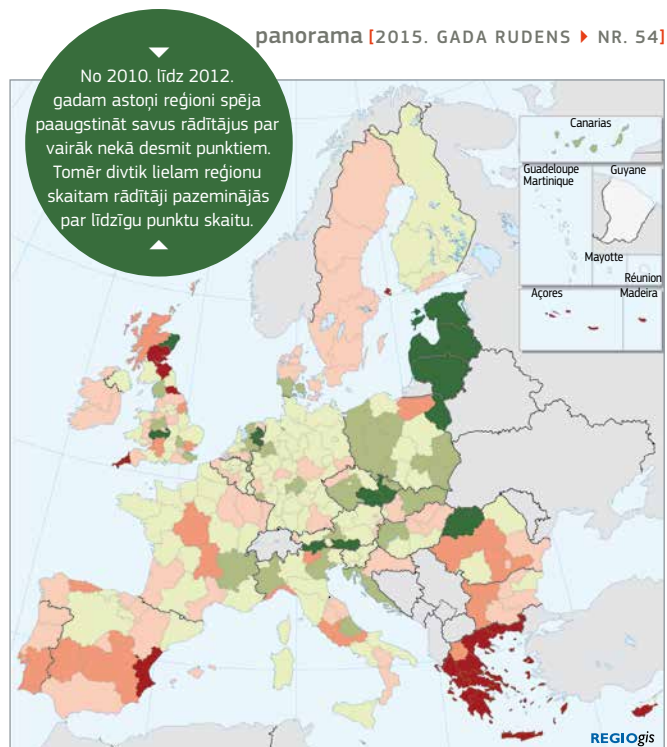
ir labāki par vairāku ES-15 dalībvalstu, piemēram, Grieķijas, Itālijas un Spānijas, rādītājiem. Bratislavas rādītāji pat pārspēj 21 dalībvalsts rezultātus. Analīze apliecina, ka lielpilsētu rezultāti Indeksā aplūkotajās jomās ir labāki nekā mazāku pilsētu, priekšpilsētu un lauku apvidu rezultāti. Pilsētas Nīderlandē, Somijā un Zviedrijā jau ir sasniegušas stratēģijā “Eiropa 2020” noteiktos nodarbinātības, izglītības un nabadzības samazināšanas mērķus.

Šo atšķirību galvenokārt nosaka lielākas nodarbinātības iespējas, labāki rezultāti izglītības jomā, kā arī zemāki nabadzības rādītāji kohēzijas valstu lielpilsētās⁽¹⁾. Savukārt kohēzijā neiekļauto valstu lielpilsētās ir konstatējami augstāki nabadzības vai atstumtības rādītāji un zemāki nodarbinātības rādītāji, jo izglītotie un turīgie iedzīvotāji ir pārcēlušies dzīvot priekšpilsētās un lielpilsētu centri piesaista lielāku skaitu nabadzīgu personu un bezdarbnieku.

Mērķu noteikšana 2020. gadam

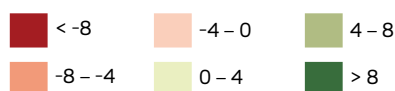
Analīze palīdz noteikt ar sekmīgu stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu saistītās problēmas. Nepārsteidz secinājums, ka

(1) Valstis, kuru NKI uz iedzīvotāju ir mazāks par 90% no ES vidējā rādītāja un kuras tādējādi ir tiesīgas saņemt atbalstu no Kohēzijas fonda 2014.–2020. gada periodā (Bulgārija, Čehijas Republika, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Ungārija).

►“EIROPA 2020” INDEKSA IZMAIŅAS – ČETRI ES PAMATMĒRĶI, 2010.–2012. GADS

ES MĒRĶU SASNIEGŠANAS INDEKSA IZMAIŅAS

> 0 = panākts progress virzībā uz mērķu sasniegšanu
≤ 0 = nav panākts progress virzībā uz mērķu sasniegšanu
Vidējais rādītājs ES = 3

Avots: Eiropas Komisija, pamatojoties uz Eurostat un EEZ datiem

ekonomikas krīze apgrūtināja – un atsevišķās valstīs apgrūtinās arī turpmāk – nodarbinātības un nabadzības apkarošanas mērķu sasniegšanu. Pētniecības un izstrādes jomā progress ir panākts visās valstīs, tomēr, lai sasniegtu 2020. gada mērķi, tendencei jābūt izteiktākai. Inovācijas joprojām ir ļoti koncentrētas, un nekas neliecina, ka to izplatība aptvers mazāk attīstītos reģionus. ES ir panākusi progresu gan virzībā uz atjaunojamiem energoresursiem, gan siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju samazināšanu, tomēr tas daļēji skaidrojams ar enerģijas pieprasījuma samazināšanos krīzes dēļ. Virzība uz izglītības mērķa sasniegšanu ir vērtējama pozitīvi, tomēr ievērojams nodarbinātības pieaugums varētu šo progresu kavēt.

Kopumā lielākie izaicinājumi ir nabadzības samazināšana un nodarbinātības un inovāciju palielināšana, saglabājot pozitīvu tendenci pārējās mērķa jomās. Tā kā ES kohēzijas politikas ietvaros aptuveni trešdaļa ES budžeta tiks ieguldīta galvenajās jomās atbilstīgi stratēģijai “Eiropa 2020”, Indeksam palīdzēs virzīt dalībvalstis un reģionus uz ES finansējuma ietekmes maksimālu vairošanu, liekot uzsvāru uz konkrētām problēmām un attīstības vajadzībām.

►UZZINIET VAIRĀK

<http://europa.eu/wy97Wg>

Skatiet arī rakstu izdevumā *Panorama* 52, 24. lpp.:

<http://europa.eu/YB78tb>

▶ GRIEKIJA

▶ IKT RISKĀ KAPITĀLA FONDI IZVEIDO SEKMĪGUS UZŅĒMUMUS

Kopējais
ieguldījums:
EUR 2 200 000

JEREMIE līdzdalības
fonda ieguldījums:
EUR 700 000

“Incrediblu” izmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, lai radītu jahtu nomas pakalpojumu tiešsaistes tirgu braucieniem Vidusjūrā, jahtu tūrismu padarot pieejamu ikvienam.

“Incrediblu” ir viens no 45 jaunizveidotiem inovatīviem uzņēmumiem, kas Grieķijā ir finansēti no riska kapitāla fondiem, izmantojot JEREMIE iniciatīvu; šo iniciatīvu organizē ar Eiropas Investīciju fonda starpniecību un līdzfinansē Grieķijas darbības programma “Digitālā konverģence”, Eiropas Reģionālās attīstības fonds un privātā kapitāla ieguldītāji.

“Incrediblu” sāka darbu pirms trim gadiem. Šajā laikā uzņēmums ir izveidojis daudzpusīgu platformu, kas sniedz iespēju rezervēt jahtas tiešsaistē, mainot tradicionālo priekšstatu par to, ka jahtu noma brīvdienām ir dārga un tam ir vajadzīga atbilstīga pieredze. Klienti tiešsaistē var izvēlēties brauciena galamērķi, jahtas tipu un rezervējuma datumus. Ceļotāji var izvēlēties jahtu, kas atbilst viņu profilam, un pēc tam “Incrediblu” no 200 pieredzējušu kapteiņu vidus atlasa rezervācijai vispiemērotāko.

Antonios Fiorakis, “Incrediblu” dibinātājs un izpilddirektors, norāda: “Ceļotāji ir noguruši no vienmuļās brīvdienas pieredzes, ik gadu apmetoties tradicionālajās vietās. Pasaules mērogā ir vērojama izteikta tendence brīvdienas pavadīt ārpus viesnīcu tīkla. “Incrediblu” par līdzvērtīgu samaksu piedāvā alternatīvu brīvdienas pavadīšanas veidu – iespēju nomainīt monotono skatu pa viesnīcas logu ar dinamisko jūras ainavu uz jahtas klāja.”

Pēc sekmīgas darbošanās trīs gadu garumā uzņēmums nesen saņēma jaunu finansējumu EUR 1,6 miliona apmērā. To nodrošināja ieguldītāju konsorcijs un JEREMIE Openfund II.

JEREMIE iniciatīva

JEREMIE IKT riska kapitāla fondi ietver ieguldījumus tehnoloģiju nodošanā, kā arī nesen izveidotos IKT uzņēmumos, tādējādi izmantojot Eiropas Savienības struktūrfondus mazu un vidēju uzņēmumu finansēšanai ar pašu kapitālu. Mērķis ir informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) jomā specializētu inovatīvu uzņēmumu dibināšana, kas pašreizējos ekonomiskās krīzes apstākļos veicina digitālās uzņēmējdarbības ekosistēmas attīstību Grieķijā.

Pašlaik “Incrediblu” piedāvā 850 jahtas Grieķijā un 2 100 darba kārtībā esošas jahtas Vidusjūrā, Horvātijā, Turcijā un Spānijā. Jaunais ieguldījums palīdzēs uzņēmumam paplašināties, izvērsot darbību visā Vidusjūrā un nodrošinot rezervāciju skaita pieaugumu. Uzņēmuma panākumu pamatā ir sekmīga JEREMIE iniciatīvas izmantošana Grieķijā. Iniciatīva sniedz jaunas iespējas atbalstīt un stiprināt atvērtību, inovācijas un digitālo uzņēmējdarbību, kā arī pāreju uz digitālo ekonomiku.

▶ UZZINIET VAIRĀK
www.incrediblu.com

▶ DĀNIJA

▶ JAUNDIBINĀTS UZNĒMUMS RADA BEZPILOTA ĢAISA KUGI UZRAUDZĪBAI UN GLĀBŠANAI JŪRĀ

Dānijas uzņēmums izstrādā specializētus bezpilota gaisa kuģus, kas var darboties jūrā un automātiski nosēsties uz kustībā esošiem kuģiem.

“CumulusOne” ir jauns augsto tehnoloģiju bezpilota gaisa kuģa veids. Tas ir īpaši izstrādāts, lai darbotos jūrā un sniegtu atbalstu glābšanas darbos, brīdinātu par pirātiem un apsekotu vidi. Šajās jomās parasti izmantojot specializētas lidmašīnas vai helikopterus, tiek tērēti miljoni.

Uzņēmums “Little Smart Things”, kura mītne atrodas Dānijai piederošajā Bornholmas salā, tika dibināts 2013. gada janvārī, lai izstrādātu attāli vadāmus risinājumus aerofotouzņēmumu un video jomā. Tā dibinātāji uzskatīja, ka ar žurniecības nozari saistītie lietojumi piedāvā plašas uzņēmējdarbības iespējas. Lai civiliem nolūkiem paredzētos bezpilota gaisa kuģus pielāgotu izmantošanai jūrā, bija jāizstrādā ļoti izturīgs aprīkojums ar progresīvām GPS sistēmām un automātisku nosēšanās funkciju.

Uzņēmums aizvadīto 18 mēnešu laikā ir izstrādājis bezpilota gaisa kuģi “CumulusOne”, kura svars nesasniedz divus kilogramus un kura fizelāža ir izgatavota no oglekļa šķiedras un “Kevlar” materiāla. Tā spārni ir fiksēti, bet tam nav vajadzīgs skrejceļš, un tas spēj veikt vertikālu nosēšanos uz ļoti neliela, kustībā esoša laukuma.

Bezpilota gaisa kuģis var atrasties gaisā nenolaižoties līdz pat trim stundām un izturēt līdz 12 metriem sekundē stipru vēju. Šāds gaisa kuģis spēj nolaisties pat uz nelieliem kuģiem, kuri nav aprīkoti ar helikopteru pacelšanās un nolaišanās laukiem vai citām nolaišanās iespējām. Pateicoties progresīvajai GPS tehnoloģijai un pielāgotajai navigācijas sistēmai, nolaišanās var noritēt pilnīgi automātiski.

“CumulusOne” ir pilnībā autonoma sistēma, kas ir nopērkama iesaiņota kārbā. Kad uzdevuma plānošana ir pabeigta, gaisa kuģi iedarbina manuāli. Pēc uzdevuma izpildes tas atgriežas, vertikāli nolaižoties ar teicamu precizitāti. Skrejceļš nav vajadzīgs. Šo funkciju dēļ “CumulusOne” ir vērtīgs rīks tādu uzdevumu veikšanai kā meklēšana un glābšana jūrā, pār bortu

pārkritušu personu glābšana, ledus pārvaldība, izvairīšanās no pirātiem un vides pārraudzība.

Bezpilota gaisa kuģis ir izstrādāts, Dānijas Tehniskās universitātes (DTU) Kosmosa departamentam cieši sadarbojoties ar Olborgas Universitāti, kura palīdzēja izstrādāt precīzus GPS sensorus un matemātiskos modeļus, kas nodrošina iespēju automātiski nolaisties uz kuģa klāja. “CumulusOne” ir plaša telpa kravai, un tā kravnese ir līdz 600 g. Ir daudz iespēju veikt papildu pielāgojumus un turpmākus sensoru uzlabojumus.

Uzņēmums “Little Smart Things” projekta izstrādei saņēma dotāciju no Dānijas Inovāciju fonda. Atbalstu sniedza ERAF. Uzņēmuma dibinātājs un izpilddirektors **Esben Nielsen** 2014. gadā Dānijā ieguva titulu “Gada uzņēmējs”.

▶ UZZINIET VAIRĀK

<http://littlesmartthings.com/>

Kopējās izmaksas:

EUR 255 000

ES ieguldījums:

EUR 102 000

PROGRAMMA 2016. GADAM

JANVĀRIS

_Horvātija (HR)

1. ikgadējais EUSAIR
forums

JANVĀRIS

_Slovēnija (SI)

EUSALP atklāšanas
pasākums

JŪNIJS

_Brisele (BE)

Pārdomātai specializācijai
veltīts augsta līmeņa
pasākums

Papildinformāciju par šiem pasākumiem skatiet
Inforegio tīmekļa vietnes sadaļā Programma:
[http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/
newsroom/events/](http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/newsroom/events/)

PIESLĒDZIES

 http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/

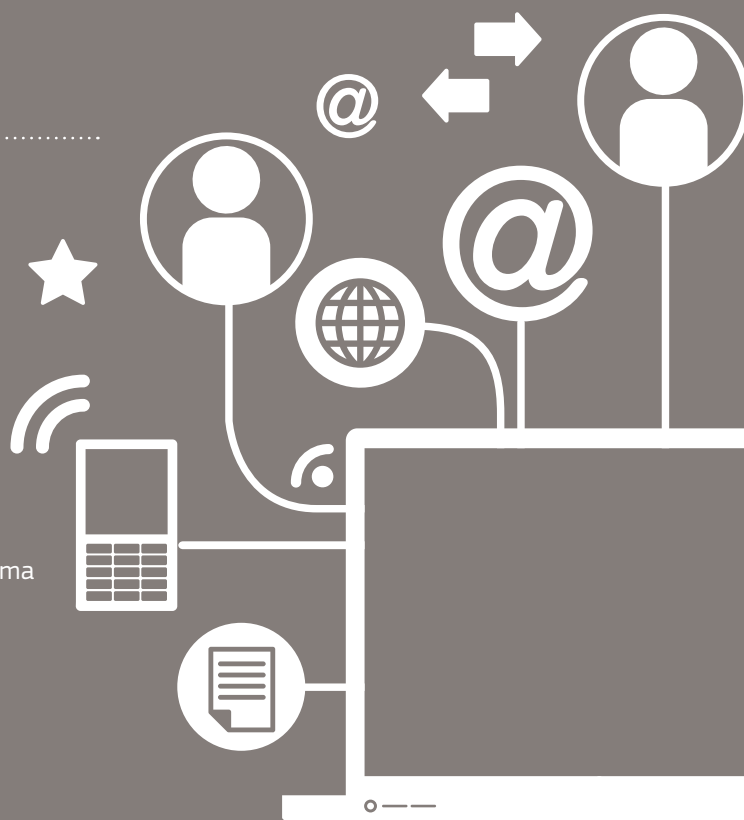
 www.twitter.com/@EU_Regional

 www.yammer.com/regionetwork
Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģD sadarbības platforma

 www.flickr.com/euregional

 Pierakstieties uz mūsu REGIOFLASH jaunumiem
www.inforegiodoc.eu

 www.twitter.com/CorinaCretuEU

■ Publikāciju birojs

Eiropas Komisija, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas
ģenerāldirektorāts
Komunikācija – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-pasts: regio-info@ec.europa.eu
Tīmekļa vietne: http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/

